

Աշխարհի Բարբերէն

ԳԵՌԳ ԶԷՆԿԵՐԵԱՆ

Խեղճ Առիծը . . .

Գաղտնիք մը չէ որ Ես կենդանիներու բարեկամ կամ պաշտպան չեմ, սակայն կամ պարագաներ երբ բացառութիւնները յարգելի կը դառնան եւ Ես կ'անդրադառնամ անոնց մասին: Ահաւասիկ այդ երեւոյթներէն մին:

Այս տարօրինակ պատմութիւնը մեզի կու գայ Հոլանտայի Արնիւմ քաղաքէն: Այդ քաղաքի Royal Burgers կենդանաբանական պարտէզի 11 տարեկան արու առիծը՝ Թոր (Thor) անուևով (տես Նկարը), կենթարկուի անսովոր վիրաբուժական գործողութեան մը (vasectomy), ըստ որուն ան այլեւս անկարող է յղիացնել

Էգ առիծները: Բայց ինչո՞ւ, հիմա թոյլ տուէք որ բացատրեմ: Վերջերս մեր պատմութեան արու առիծը սեռային յարաբերութիւն ունեցած է երկու Էգ առիծներու հետ: Այդ Էգ առիծներէն մին ծնունդ տուած է երկու կորիւններու, իսկ երկրորդը՝ երեք կորիւններու . . .
Ուրեմն՝ որպէսզի կորիւնները չբազմանան, վերոյիշեալ գործողութիւնը տեղի ունեցած է: Այդ գործողութիւնը կատարող անասնաբոյժը՝ Լուչթըն, նշած է որ 35 տարուան մէջ առաջին անգամ ըլլալով է որ կատարած է վիրաբուժական նման գործողութիւն մը:
Առաւել՝ Նոյն այդ անասնաբոյժը, յագորդներու հետ ունեցած հարցազրոյցի մը ընթացքին աւելցուցած է որ իրենք կրնային ուրիշ գործողութիւն մը castration կատարել, սակայն այս վերջինը յոյժ հետեւանքներ պիտի ունենար: Օրինակ՝ անոր բաշը պիտի թափէր եւ արու ըլլալէ պիտի դադարէ: Vasectomy-ին եւ castration-ի տարբերութիւնը այն է որ առաջինը ժամանակակաւոր է եւ կրնայ յետս կոչուիլ, սակայն երկրորդը հիմնական է եւ կը մնայ: Հետաքրքրական է գիտնալ ու castration-ը ուրիշ բան չէ եթէ ոչ Նոյն ինքն «ներքինացում»ը: Ձեր յիշողութիւնը թարմացնելու համար յիշեմ որ «ներքինացում» գործողութիւնը կը կատարէին հին ժամանակուան թագաւորական պալատներուն մէջ աշխատող պահակներուն վրայ, որպէսզի անոնք չկարենային ապահովութեան համար իրենց վստահուած թագուհիին եւ իշխանուհիներուն հետ սեռային յարաբերութիւն ունենալ: Անոնք «ներքինի» կը կոչուէին!

Ֆիլմի Տարօրինակ Փարատուն մը . . .

Տարին մի քանի անգամ եւ տարբեր վայրերու մէջ ֆիլմի փառատուներ տեղի կ'ունենան: Օրինակ՝ Ֆրանսայի Բան քաղաքին մէջ, Իտալիոյ Վենետիկ քաղաքին մէջ եւ անշուշտ նշանաւոր Oscars-ը՝ Հոլիուտի մէջ:
Ահաւասիկ ինծի անծանօթ փառատուն մը՝ որ տեղի կ'ունենայ Շուէտի մէջ: Արդարեւ, Սքանտինաւիան երկիրներու մեծագոյն ֆիլմի ֆեստիվալն է այս որ տեղի պիտի ունենայ Շուէտի արեւմտեան ափի կղզիներէն՝ Hamneskar-ի (տես Նկարը) մէջ: Բայց ինչո՞ւ տարօրինակ կոչեցի այս փառատունը, հիմա թոյլ տուէք որ բացատրեմ:

Ուրեմն այս փառատունին որպէս հանդիսատես պիտի մասնակցի մէկ անձ միայն, որովհետեւ Պասակաճեւ Ժահրի համաճարակին պատճառաւ հասկնալի սեղմումներ կան: Իսկ այդ անձն է հիւանդապահուի մը Լիզա Էնրաթի (տես Նկարը) անունով: Լիզա ընտրուած է 1,200 դիմում կատարողներէն որպէս գնահատանք իր անձնուէր ծառայութեան, համաճարակէն վարակուած հիւանդներուն:

Փառատունի գլխաւոր վարիչ քարտուղար Միրճա Ուեսթըրը հետեւեալ ձեւով արդարացուցած է Լիզայի ընտրութիւնը որպէս փառատունին միակ հանդիսատեսը:
«Ճիշդ կը գտնեմ որ այս հազուագիտ փորձառութիւնը տրուի առողջապահական համակարգէն անձի մը, որուն ծառայութիւնը Ժահրի տարածման դէմ անգտաւեղի է:»
Իսկ երբ խնդրոյ առարկայ հիւանդապահուիին կարծիքը հարցուցած են, ան հետեւեալ ձեւով արտայայտուած է:
«Առողջապահական ասպարէզի մէջ՝ կարծես դարաշրջան մը սպառած եմ մտիկ ընելով, քննութիւն կատարելով եւ միտթարելով: Կ'զգամ որ այլեւս ուժասպառ դարձած եմ:»
Իմ կարգիս՝ Ես պիտի ըսեմ, «Պատիւս արժանաւորաց:»

Լուրեր Հայաստանէն և Արցախէն

Սիւնիքի Մարզին Մէջ Բարձրաստիճան Ոստիկանապետեր Պաշտօնանկ Եղած Են, Մարզը Նոր Ոստիկանապետ Ունի

ՀՀ ոստիկանութեան պետ Վահէ Ղազարեանի հրամաններով 20 ապրիլին քատրային փոփոխութիւններ տեղի ունեցած են ոստիկանութեան մէջ: Shamshtyan.com-ի հաղորդմամբ, ոստիկանութեան պետի հրամանով ոստիկանութեան գնդապետ Ալիկ Յակոբեանն ազատուած է ոստիկանութեան Սիւնիքի մարզային վարչութեան պետի պաշտօնէն եւ ուղարկուած է ոստիկանութեան քաղաքին պահեստ:
Վ. Ղազարեանի մէկ այլ հրամանով՝ ոստիկանութեան Սիւնիքի մարզային վարչութեան պետ նշանակուած է ոստիկանութեան գնդապետ Ալեքսանտր Մամիկոնեանը:
Վ. Ղազարեանի մէկ այլ հրամանով՝ Սերգօ Մարկոսեանն ազատուած է ոստիկանութեան Գորիսի բաժնի պետի պաշտօնէն եւ ուղարկուած է ոստիկանութեան քաղաքին պահեստ:
ՀՀ ոստիկանապետի մէկ այլ հրամանով՝ ոստիկանութեան փոխգնդապետ Ալէն Կարապետեանը նշանակուած է ոստիկանութեան Գորիսի բաժնի պետ, որ մինչ այդ կը գտնուէր ոստիկանութեան քաղաքին պահեստին մէջ:
Վ. Ղազարեանի մէկ այլ հրամանով՝ ոստիկանութեան գնդապետ Զօրի Վարդանեանն ազատուած է ոստիկանութեան Կապանի բաժնի պետի պաշտօնէն:
Վ. Ղազարեանի մէկ այլ հրամանով՝ ոստիկանութեան Կապանի բաժնի պետ նշանակուած է Արամ Դաւթեանը:
Վ. Ղազարեանի մէկ այլ հրամանով՝ Դաւիթ Յովհաննիսեանն ազատուած է ոստիկանութեան Սիւնիքի մարզային վարչութեան պետի ծառայութեան գծով տեղակալի պաշտօնէն:

ԲԴԻՆ-Ն Կասեցուցած է Ռուբէն Վարդազարեանի Կազօրութիւնները. Անոր Պիտի Փոխարինէ Գագիկ Զհանկիրեանը

ԲԴԻՆ-ն որոշում կայացուցած է եւ կասեցուցած է Ռուբէն Վարդազարեանի լիազօրութիւնները որպէս դատաւոր եւ որպէս ԲԴԻՆ անդամ (սախազահ): Այս մասին կը տեղեկանանք ԲԴԻՆ մամուլի ծառայութենէն:
Հաղորդագրութեան մէջ ըսուած է.
«2021 թուականի ապրիլի 15-ին, դռնփակ նիստում, Բարձրագոյն դատական խորհուրդը, հիմք ընդունելով Գլխաւոր դատախազի կողմից Բարձրագոյն դատական խորհրդի նախագահ, Երեւան քաղաքի առաջին աստանի ընդհանուր իրաւաստութեան դատարանի դատաւոր Ռուբէն Վարդազարեանի նկատմամբ ոչ իր լիազօրութիւնների իրականացման կապակցութեամբ քրեական հետապնդում յարուցելու մասին Բարձրագոյն դատական խորհրդին տեղեկացնելը եւ ղեկավարելով «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրէնսգիրք» սահմանադրական օրէնքի 86-րդ յօդուածի 7-րդ կէտով, 165-րդ յօդուածի 1-ին եւ 1.1-ին մասերով, որոշում է կայացրել Ռուբէն Վարդազարեանի լիազօրութիւնները կասեցնել որպէս դատաւոր եւ որպէս ԲԴԻՆ անդամ (սախազահ)՝ մինչեւ վերջինիս նկատմամբ յարուցուած քրեական գործով վարոյթի աւարտը:
Համաձայն «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրէնսգիրք» սահմանադրական օրէնքի 84-րդ յօդուածի 13-րդ մասի, Բարձրագոյն դատական խորհրդի նախագահի պարտականութիւնները կ'իրականացնի խորհրդի տարիքով աւագ անդամ՝ Բարձրագոյն դատական խորհրդի գիտնական-անդամ Գագիկ Զհանկիրեանը»:

Լուրեր Հայաստանի և Արցախին

Փաշինեան Խորհրդարանին Մէջ Պատերազմին Մասին Մանրամասնութիւններ Ներկայացուց

Սկիզբը էջ 01

Նիկոլ Փաշինեանը անցնուցած է, որ այս ամէնը, սակայն, չի նշանակեր, թէ ԶՅ ղեկավարութիւնը միջոցներ չէ ձեռնարկած վայրկեան առաջ հրադադար հաստատելու ուղղութեամբ՝ մանրամասն ներկայացնելով պատերազմի ընթացքին երեք անգամ միջնորդներու ջանքերով յայտարարուած հրադադարներու պայմանաւորութիւններու ձեռքբերման ընթացքը: Հրադադարի յայտարարութիւններէն վայրկեաններ անց Ատրպէյճանն ամէն անգամ կը խախտեր պայմանաւորութիւնները:

Վերլուծելով իրադրութիւնը, խորհրդակցելով Արցախի Նախագահի, ՉՈՒ ԳԾ-ի հետ՝ ես որոշեցի, որ մենք պետք է որոշակի, այո, նաեւ ծանր գիշումներու ճանապարհով հասնինք հրադադարի: Այս մասին կառավարութեան ծրագրի 2020 թուականի կատարման ընթացքի եւ արդիւնքներու մասին զեկոյցը ներկայացնելու ժամանակ նշած է ԶՅ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը՝ անդրադառնալով 2020 թուականի 19 հոկտեմբերէն առաջ եւ յետոյ տեղի ունեցած զարգացումներուն: «Այդ կապակցութեամբ հրաւիրել եմ ԱԽ Նիստ, որին մասնակցել են նաեւ խորհրդարանական ուժերի ներկայացուցիչները: Նիստին մասնակցել են նաեւ ընդդիմադիրները, որոնց ասել եմ, որ հրաւիրել եմ, ոչ թէ իրենց հետ պատահականապէս կիսելու, այլ նրանց տեղեկացնելու համար, որովհետեւ այդ պահին ես չէի կարող հրապարակային յայտարարութիւն անել տեղի ունեցողի վերաբերեալ, որովհետեւ եթէ յանկարծ հակառակ կողմը չընդունէր մեր առաջարկը, այդ յայտարարութիւնները ընդհանուր իրադրութեան վրայ դրական չէին ազդելու: ԱԽ Նիստին մասնակցել են նաեւ ԶՅ Նախագահն ու Կաթողիկոսը:

Նոյնը օրը հրաւիրել եմ արտախորհրդարանական ընդդիմութեան

ներկայացուցիչներին ու տեղեկացրել եմ իրավիճակի մասին:

Դրանից յետոյ համաձայն պայմանաւորութեան ես գանգել եմ ՌԴ Նախագահին ու ասել եմ, որ մենք ուզում ենք հրադադար Ատրպէյճանի տարածքների 5+2 ձեւաչափով վերադարձի պայմանով: Մի պայման, որը Նախկինում էլ միջնորդների կողմից ԶՅ-ին առաջադրուած է եղել ամենատարբեր ձեւաչափերով: Մենք մանրամասն քննարկում ենք ունեցել Փոլսի հետ, եւ ընդհանուր ըմբռնում ենք ձեռք բերել եւ արձանագրել ենք, որ ՌԴ Նախագահի հետ նոյն կերպ ենք ձեւակերպում կամ ունենք ընդհանուր ձեւակերպում իրադրութեան յաղթահարման», - ըսած է Փաշինեանը:

Ան ընդգծած է, որ այնտեղ փախստականներու վերադարձի, ատրպէյճանցիներին տեղահանութեան և ԼՂ վերադարձ հարց եղած է. «Ես ասել եմ, որ մենք այդ հարցի հետ առարկութիւն չունենք ու չենք ունենայ, եթէ հարցն ինչ-որ կերպ փոխկապակցենք ԼՂ կարգավիճակի ճշգրտման գործընթացի հետ: Դրանից յետոյ ՌԴ Նախագահն ունեցել է խօսակցութիւն Ալիեւի հետ, որի արդիւնքում պարզ է դարձել, որ Ատրպէյճանը կտրականապէս չի ընդունում Հարցութի շրջանի տե-օքուսիպցիայի (սպազաւում) մեր պահանջը: Երկրորդ, պահանջում է որպէսզի ներքին տեղահանութեան վերադարձի հարցը որեւէ ձեւով չկապուի ԼՂ կարգավիճակի ճշգրտման հետ: Նաեւ մի նոր մանրամասնութիւն կայ, որի մասին ես Նախկինում չեմ ասել, նաեւ ակնկարկ է եղել, որ ոչ թէ պետք է լինի 5+2 բաւաձեւով տարածքների վերադարձ, այլ պետք է լինի 7 տարածքների վերադարձ»:

Փաշինեանն ըսած է, որ Ատրպէյճանը պատերազմէն առաջ ալ, ընթացքին ալ չէ ընդունած ԼՂ կարգավիճակի ճշգրտման օրակարգը. «Սա եղել է, ուշադրութիւն դարձրէք, 2016 թուականի Ապրիլեան 4-օրեայ պատերազմի ու 2020 թուականի 44-օրեայ պատերազմի հիմնական պատճառը:

Սարգսեան Թիֆլիսի Մէջ Կարելորեց Արցախեան Հիմնահարցի Վերջնական Լուծումը

Հայ-վրացական յարաբերութիւններն ունին դարաւոր պատմութիւն եւ մենք մեծ կարեւորութիւն կու տանք հարեան Վրաստանի հետ մեր բարեկամութեանն ու համագործակցութեան: Այս մասին, 15 ապրիլին, Թիֆլիսի մէջ Վրաստանի Նախագահ Սալոմէ Չուրապիշվիլիի հետ հանդիպման ժամանակ նշած է ԶՅ Նախագահ Արմէն Սարգսեանը:

Ստորեւ կը ներկայացնենք անոր խօսքը.

«Հայերը Վրաստանի մշակութային, տնտեսական, հասարակական, քաղաքական կեանքի աշխոյժ մասն են կազմել դարերով: Այսօր էլ հայկական պիզնէսը (ձեռնարկատիրութիւնը) մեծ ներդրում ունի Վրաստանում եւ վրացի գործընկերները յաջողութեամբ աշխատում են Վրաստանում: Մենք յաջողութեամբ համագործակցում ենք փոխադրամիջոցի, ուժանիւթի, զբօսաշրջութեան, կրթութեան, գիւղատնտեսութեան եւ մշակոյթի ու բազմաթիւ այլ ոլորտներում: Համագործակցութիւնը երկկողմ ու բազմակողմ է: Երկու Նախագահների համագործակցութեան ներքոյ մենք կարող ենք քաջալերել ժամանակակից գործարար յարաբերութիւնների զարգացումը երկու պետութիւնների միջեւ: Ուզում եմ վստահեցնել, որ ես պատրաստ կը լինեմ ձեզ հետ եւ ձեր գործընկերների հետ աշխատել, որպէսզի գործարար, բարեկամական յարաբերութիւնները շատ արագ զարգանան:

Մենք անդրադարձանք նաեւ տարածաշրջանային անվտանգութեան եւ կայունութեան ապահովման հարցերին՝ ի հարկէ հաշուի առնելով Հայաստանի դէպքում Լեռնային Ղարաբաղի դեմ Թուրքիայի բացայայտ աջակցութեամբ Ատրպէյճանի իրականացրած ռազմական յարձակման արդիւնքում ստեղծուած նոր իրողութիւնները:

Ես իմ վրացի գործընկերոջը ներկայացրեցի ԼՂ հարցում հայկական կողմի մօտեցումները եւ տեսակետները, յատուկ ընդգծեցի, որ տարածաշրջանում անհնար է հաստատել տեսական խաղաղութիւն եւ ապահովել կայունութիւն առանց նաեւ արցախեան հիմնահարցի արդար կարգաւորման: Նաեւ նշեցի ԵԱՀԿ Մինսքի խմբի շրջանակներում հկամարտութեան խաղաղ կարգաւորման գործընթացի վերսկսման հնարաւորութիւնը եւ դրա անհրաժեշտութիւնը: Շեշտեցի պատերազմի արդիւնքում առաջացած մարդասիրական հսկայական խնդիրները, այդ թուում Ատրպէյճանի կողմից գերիներին եւ պատանդներին,

կամ այն անձանց, որոնք այդպիսի կարգավիճակ ունեն, նրանց ազատ արձակման հարցում շուտափոյժ լուծումներ գտնելու կարեւորութիւնը: Սա շատ կարեւոր խնդիր է: Ընդգծեցի նաեւ Ատրպէյճանի կողմից պատերազմից յետոյ ստեղծուած իրավիճակը շահարկելու, մարդատեացութեան, ազգային արժանապատուութեան ոտնահարման քաղաքականութիւն վարելու անթոյյատրելիութեան վրայ: Այս քաղաքականութիւնը չի կարող նպաստել երկխօսութեան մթնոլորտի ձեւաւորմանը:

Հանդիպման ընթացքում անդրադարձայ նաեւ ատրպէյճանական վերահսկողութեան տակ յայտնուած տարածքներում հայկական պատմական եւ հոգեւոր մշակութային ժառանգութեան պաշտպանութեան հարցին:

Ես եւ տիկին Նախագահն ամէն ինչ կ'անենք, կ'աշխոյժացնենք մեր երկրների ջանքերը բոլոր ուղղութիւններով համագործակցութեան խորացմանը նպաստելու համար:

Տիկին Նախագահ, յուսամ ձեզ մօտ ապագայում կը տեսնեմ Հայաստանում»:

ԱԺ-Ն Ընդունած է Կաշառակերութեան Դէմ Դատարան Ստեղծելու Մասին Օրինագիծը

Հայաստանի Ազգային ժողովը երկրորդ ընթերցմամբ, 80 «կողմ», 33 «դէմ» եւ 1 «ձեռնպահ» ձայներով ընդունած է Կաշառակերութեան դէմ դատարան ստեղծելու մասին կառավարութեան ներկայացուցած օրէնքներու Նախագիծերու փաթեթը: Կաշառակերութեան դէմ դատարանը պիտի ունենայ 15 դատաւոր, որոնցմէ 10-ը պետք է ըլլան կաշառակերութեան

յանցագործութիւններու քննութեան գործերով մասնագիտացմամբ, իսկ 5-ը՝ կաշառակերութեան դէմ քաղաքացիական գործերով մասնագիտացմամբ դատաւորներ: Կաշառակերութեան դէմ դատարանը պիտի քննէ պետութեան գոյքային եւ ոչ գոյքային շահերուն հետ կապուած հայցերը, ապօրինի ծագում ունեցող գոյքի բռնագանձման մասով ներկայացուած հայցերը:

Սահմանին Իրավիճակը Խաղաղ է

ՀՀ պաշտպանութեան Նախարարութենէն տեղեկացուցած են, որ ապրիլ 13-ին եւ 14-ին ՀՀ պետական սահմանի հայատրպէյճանական շփման գիծի ամբողջ երկայնքով պահպանուած է մարտավարական կայուն իրավիճակ, սահմանային միջադէպեր չեն արձանագրուած:

ՀՀ ԱԱԾ-էն ստացուած տեղեկատուութեան համաձայն՝ ԱԱԾ սահմանապահ զօրքերու պատահականապէս տակ գտնուող Գորիս-Կապան միջպետական ճանապարհի Որոտան-Դաւիթ Բեկ հատուածին եւս միջադէպեր չեն արձանագրուած:

ՀՀ Զինուած ուժերու եւ ԱԱԾ սահմանապահ զօրքերու ստորաբաժանումները կը վերահսկեն սահմանային իրավիճակը սահմանագոտիի ամբողջ երկայնքով եւ կը կատարեն առաջադրուած խնդիրները:

«Չհոգին Մի՛ ճիջուցանէք»

Սկիզբը էջ 01

Երբ այս վկայութիւնը կը հաստատենք խոր հաւատքով, ապա ինչպէս մեր Նախնիք, այնպէս էլ մենք հեռու կը պահենք մեզմէ հոգու տկարութիւնը, որ համազօր է մեղքին: Մեր ազգի ու հայրենիքի վերջին անելի քան հարիւր տարիներու պատմութիւնը, ունենալով հանդերձ արիւղական եւ հպարտութեան բազում ամօթներ, ունի նաեւ դժնդակ եւ յուսալքիչ դրուագներ: Բայց հայու ոգին չարտօսէր մեզ տկարանալ ու ընկրկել մեր առջեւ ծառայած դժուարութեանց ու փորձութեանց պատճառով: Մեր հոգեւոր էութեան մէջ պիտի կրենք մեր Նախնեաց տառապանքին ցաւը մշտապէս, առանց սակայն երկվայրկեանի մը համար զլանալով վերապրեցնել մեր արեան մէջ նոր կեանքի կանչը, ինչպէս կը պատգամէ մեծանուն բանաստեղծ Պարոյր Սեւակը.

«Ողբամ մեռելոց, կոչեմ ապրողաց»:
Ինչպիսի՞ պատգամ կը հաղորդէ Ս. Նահատակաց յիշատակին ձօնուած այս երեկոյի Ս. Պատարագը: Հոգեւոր արթնութեան ու վերազարթնիչ ոգին կը ճառագէ այս երեկոյի պատարագը, քանզի ի Զրիստոս կը դառնանք նոր ժողովուրդ՝ կեանքն ապրելու համար յարուցեան խորհրդով, ստեղծագործելու հոգի կալնով ու եռանդով, հայրենական տեսիլով, մեր էութեան մէջ խելգելով տկարութեան ցանկացած դրսեւորում եւ քաջ գիտակցելով, որ անժամանակին մէջ օր մը պիտի վեր յառնէ մեր Նախնեաց ամբողջական Հայաստանը, պայմանով, որ այս տեսիլով առաջնորդենք մեր զաւակունք այսօր, վաղը եւ յաւիտեան:

Երջանկայիշատակը Վազգէն Ա. Հայրապետը իր կեանքը արժեւորած է Յարութեան յոյսով: Մեծ հայրենասերը Սարգարապատի հերոսամարտը սեպած է որպէս գրաւականը հաւանական բոլոր Հայաստանների: Ան իր ժողովուրդի ցաւին ու տառապանքին մէջ ներդրած է Յարութեան շունչը այս բառերով.
«Հսկեցէք եւ արթուն մնացէք, որ յարութեան յոյսը չմարի ձեր հոգիներէն ներս: Յաւետ ապրելու տեսչով է, որ մարդ կը գերազանցէ ինքն իրեն, կը դառնայ շինող, ստեղծագործող, կը դառնայ արարիչ, կը դառնայ անմահ: ... Առանց յաւետ ապրելու յոյսին, մարդ կը մեռնի մահէն իսկ առաջ, այդ յոյսով, սակայն, ան կ'ապրի մահէն ալ անդին»:
Ի Հայաստան, յԱրցախ եւ ի սփիւռս աշխարհի ապրող մեր սուրբ եկեղեցւոյ

եւ ազգի զաւակունք կը գտնուին փորձութեանց առաջ գրեթէ ամենուրեք: Հայոց Ցեղասպանութեան ու Նահատակներու ոգին եւ նորօրեայ Արցախեան երիտասարդ ու քաջարի հերոսներու Նահատակութիւնը յարգելու գործնական մեկ ճանապարհ կայ մեր առջեւ՝ կեանքն ապրիլ յարութեան յոյսով ու շունչով, դառնալ միաբանուած ժողովուրդ, հայրենիքի վերակերտումի գիտակցութեամբ զօրանալ եւ զօրացնել մեզի վստահուած Նուիրական արժէքները՝ հաւատքն ու լեզուն, հայրենական հողն ու պետականութիւնը, հայոց բանակը, եւ նաեւ հաւատարմութեամբ պահել այն բոլոր սրբութիւնները, որոնք աւանդուած են մեր Նախնեաց կողմէ:

Երեւանի սրտին վրայ նուիրականացած ու դէպի երկինք խոյացող Ծիծեռնակաբերդը Թաթրը լեռն է մեր ազգին, որու բարձունքին բոլոր հայերը անխտիր հոգեւին կը միաձուլուին, կը պայծառակերպուին, իրենց վրայէն կը թօթափեն ամէն տեսակի տարբերութիւններ ու տարակարծութիւններ: Ծիծեռնակաբերդի բարձունքին, մեր սրտերու համազարկ տրոփիւնով բոլորս կը դառնանք մեկ մարմին, մեկ կեանք, մեկ ճակատագիր:

Եկէ՛ք միասնաբար ուղղենք մեր հոգիին հայեացքը դէպի Ծիծեռնակաբերդ, որուն երկնաւագ ներկայութիւնը մեր յարուցեալ ժողովուրդի խորհրդանիշն է: Այդ բարձունքին վրայ կը հատուին աշխարհասփիւռ հայութեան դէպի տուն տանող ուղիները: Հոն է, որ կը միաւորուինք, իրարմով կը զօրանանք, զի մեր փրկութիւնը միութեան մէջ է: Այս է խորհուրդը Ծիծեռնակաբերդի եւ ոսկէ պատգամը՝ նորահաս սերունդներուն:

«Չհոգին մի՛ շիջուցանէք»:
Արթուն պահենք հոգին, Աղօթքի մէջ մնանք, Հաւատքով ապրինք, Հայրենիք սիրենք:
Մեր ու Նահատակաց փառապանծ յիշատակին առջեւ մշտական խոնարհումով՝ ականջալուր ըլլանք Արցախեան պատերազմի ընթացքին պատարագուած մեր նոր ժամանակներու քաջարի հերոսներու պատգամին:
Որպէս արդար ժողովուրդի քրիստոնէայ զաւակները ա՛յս պիտի ըլլայ մեր հաւատամքը՝ այսօր եւ յաւիտեան:

ՅՈՒՆԱՆ ԱՐՔ. ՏԵՐՏԵՐԵԱՆ
23 Ապրիլ, 2021

Լուրեր Հայաստանէն և Արցախէն

Արցախի Ջրականի Շրջանին Մէջ Ականապայթիւնային Վիրաւորում Ստացած Է Ահպժ Խումբի Հրամանատարը

Արցախի վերահսկողութենէն դուրս գտնուող Ջրականի շրջանին մէջ (Զենո Ռորադիզ տեղամաս) տեղի ունեցած որոնումներու ընթացքին ականապայթիւնային վիրաւորում ստացած է ԱԻ պետական ծառայութեան փրկարար ուժերու վարչութեան արագ արձագանգման յատուկ ստորաբաժանման խումբի հրամանատար Տ.Հ.-ն (ծնած 1975թ.): Այս մասին տեղեկացուցած են Արցախի ԱԻՊԾ-էն:

Պատահարի հետեւանցով Տ.Հ.-ն ստացած է աջ ոտնաթաթի վիրաւորում: Անոր առաջին բուժօգնութիւն ցուցաբերած են ատրպէյճանցի զինուորականները, այնուհետեւ որոնողական աշխատանքներ իրականացնող խումբը վերջինս տեղափոխած է Ստեփանակերտի հանրապետական բժշկական կեդրոն: Ըստ բժիշկներէն ստացած տեղեկատուութեան՝ անոր կեանքին վտանգ չի սպառնար:
«Չինադարարից յետոյ որոնողափրկարարական աշխատանքներ իրականացնելիս, սա՛ր փաստօրէն արդէն երրորդ դէպքն է: Առաջին դէպքը տեղի է ունեցել Որոտանի ուղղութեամբ, ականի վրայ պայթել է վիրաւորում են ստացել ՀՀ մեր գործընկերները, իսկ յաջորդը՝ Մարտակերտի շրջանային բաժնի փրկարար ծառայողները՝ Թալիշ-Մատաղիս հատուածում: Բարեբախտաբար, մահուան ելքով դէպքեր չեն արձանագրուել:
Հանրապետական բժշկական կեդրոնն է այցելել ԼԳ Նախարար Կարէն Սարգսեանը, ԱԻ պետական ծառայութեան տնօրէն Սեփակ Արզումանեանը, տեղակալներն ու համակարգի այլ պատասխանատու ծառայողներ»:

Ջրականի (Ճապրայի) Շրջանին Մէջ Յայտնաբերուած Է Եւս Մէկ Հայ Զինծառայողի Աճին

Ջրականի (Ճապրայի) շրջանին մէջ իրականացուած որոնումներու ընթացքին, Արցախի փրկարարները յայտնաբերած են տարիանած են եւս մեկ հայ զինծառայողի աճին: Այս մասին կը տեղեկացնէ Արցախի արտակարգ իրավիճակներու պետական ծառայութիւնը:
Անոր ինքնութիւնը պարզելու նպատակով կը նշանակուի դատաբժշկական փորձաքննութիւն:
Այսպիսով, ռազմագործողութիւններու դադարէն ետք Ատրպէյճանի վերահսկողութեան տակ անցած Արցախի տարածքներէն յայտնաբերուած կամ ատրպէյճանական կողմէն փոխանցուած զինծառայողներու եւ քաղաքացիական անձանց աճիւններու ընդհանուր թիւը դարձաւ 1544

ԱՐՑԱԽԸ
ԴԵՌ ՔՈ ԿԱՐԻՔԸ ՈՒՆԻ

2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ին Արցախի վրայ անսպասելի և անսկզբագիւտ հարձակումը հայերի ինքնապաշտպանութեան մեջ ռազմապէս որոշ իրադարձութիւններ ծնեց: Այն ցեղացի որը հայերին՝ ստիպելով ազնկոցութիւն ցուցաբերել սեփական Հայրենիքին: Մեր սրտին ամենից շատ ողբընում էին հայաստանցի և արցախցի մեր եղբայրները ու թոյրերը բաշտոյնը, զոհաբերութիւնը եւ այն հերոսական պայքարը, որը, հատուկ ազգաօրհան, նրանք մղում էին քննարարների դեմ:

Երբեք երբ իրադարձութիւն մասին կըքված համաձայնագրով՝ դադարեցին ռազմական գործողութիւնները, սակայն մեր Հայրենիքին եւ ժողովրդին պատճառով վնասները զգալի էին: Տնտեսական ճգնաժամին ու համակարգով պայմանավորված բարդ իրավիճակին ավելացան նաև վիրավոր հազարավոր զինծառայողները, անսպաստան մնացածները, ացակոր ընտանիքներն ու Արցախից տեղահանված բարոյաբացիները, որոնք այսօր խիտ կարիք ունեն նրանցական, հոգեւոր, բժշկական եւ իրազեկական աջակցութիւն:

Չնայած այն հանգամանքին, որ որոշ արցախցիներ հայրենադուրեւ են Արցախ, սակայն շուրջ 40 հազար մարդիկ անօրեան են մնացել, կորցրել են իրենց տները եւ տեղ չունեն վերադառնալու՝ այս ընթացքում ստիպված մնալու են Հայաստանում:

Ձեր առատաձեռն ներդրումը՝ յուրաբանչուր օր մեկ դուրսի չափով, կարող է փրկել մի ընտանիքի, որը պատերազմի հետեւանքով բախվել է բազմաթիւ փորձութիւնների եւ տեղահանության ու ստիպված է նոր կյանք կառուցել:

Արցախի ժողովուրդը, որի հերոսությունը 44 օրյա դաժան պատերազմում ողբընում էր մեզ, հիմա մեր օգնության կարիքն ունի՝ որոշակի կայունություն եւ խաղաղություն գտնելու այս անորոշության մէջ:

ԱՏՏԱԿՏԻՆԷ ԱՐՑԱԽԸ օրացրող Մայր Աթոռ Սուրբ Եջմիածնի նախաձեռնութիւնն է՝ հայ ժողովրդի հանրահամար աջակցութիւնը բերելու մեր կարիքաւոր թոյրերին եւ եղբայրներին:

ԱՐԱՅՈՒՄԻ ԱՆՈՒՄԻ ԿԱՏՈՐՈՒՄԻ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ՊԱՐԳԱՅՈՐ ԱՏՏԱԿՏԻՆԷ ԱՐՑԱԽԸ		
ՄԵԿ ՍՄՐՈՐ	ՄԵԿ ԸՆՏԱՆԻՔԸ	ՄԵԿ ԸՆՏԱՆԻՔԸ
125 ԴՈՒՆՈՐ ԱՄՏԵԿԱՆ	ԲԱՂՎԱՑՄԱՏ 2-4 ԶՈՐՈՒՄԸ	ԲԱՂՎԱՑՄԱՏ 5-7 ԶՈՐՈՒՄԸ
	220 ԴՈՒՆՈՐ ԱՄՏԵԿԱՆ	275 ԴՈՒՆՈՐ ԱՄՏԵԿԱՆ

ԱՐՑԱԽՆ ԵՎ ԻՐԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ **ARTSAKHOUTREACH.ORG**

Ձեր նախընտրած տեղեկությունը կարող եք ավելացնել այստեղ
Ձեր նախընտրած տեղեկությունը կարող եք ավելացնել այստեղ

“Do not quench the Spirit”
(1 Thessalonians 5:19)

This message uplifts our hearts and brings healing to our suffering nation. Suffering has been infused in the blood of our people. It seems as though the journey of our nation and Motherland will never change, for it will be the path to Golgotha. Having faced this reality, we have thousand reasons to instill in the depth of our hearts the message of the Apostle “Do not quench the spirit.”

We will always follow the message of the Apostle which reminds us all that the journey of our nation has been in harmony with sufferings of Christ, our Lord. Yet it is also the journey leading to Christ’s Victorious Resurrection.

Tonight, gathered with clergy and faithful, we commemorate the memory of the saints of the first genocide of the 20th century. We also pray for the brave soldiers of our nation who sacrificed their lives in last year’s Artsakh War.

The commemoration of the saints of the genocide and the commemoration of the sacrificial lives of young and brave soldiers must be honored with due respect and renewed commitment for the sacred land of Armenia, for the holy traditions of our nation and for the trust in the upcoming generations. If we fail to do so, we then walk the path of doom.

“Do not quench the spirit.” This divine message, addressed to us all, must also echo in our being, for it reminds us the mission of our life “For Jesus, for the Motherland.”

Our ancestors have walked through turbulent paths of sufferings, knowing that through their sufferings, the doorway to everlasting life will open before them and us. Thus, the light of the Resurrection never faded away in their hearts. History has witnessed this reality and we attest to their sacrifice with resolute faith. Any attempt to show weakness in honoring their memory and demanding justice will be the tolerance and acceptance of injustice.

News from Armenia & Artsakh

Armenia’s security system based on strategic, military-political alliance with Russia – Pashinyan

The security system of the Republic of Armenia is based on the Armenian-Russian strategic-military-political alliance, ARMENPRESS reports Prime Minister of Armenia Nikol Pashinyan said during the meeting with the citizens in Rind community within the framework of his visit to Vayots Dzor region. “They say, how are we going to protect the security of our country?” The security

system of our country is based on the Armenian-Russian strategic and military-political alliance. For purely security reasons, we have a joint military group with Russia, a joint air defense system in the Caucasus region. And the logic of those agreements is the following: an attack on Armenia means an attack on Russia. And we have a common security system here,” Pashinyan said. Answering the questions why that system did not work the way the people wanted during the Artsakh war, the Prime Minister answered that there was a simple reason for that. He stressed that, in fact, this security system extends to the borders of Armenia, which Armenia itself has defined by the 2010 Law on Administrative Territorial Division.

Local News

Biden Administration responds to letter of Armenian historians about the Genocide

The White House has responded to the letter sent by Armenian historians who hope to see the term “genocide” in US President Joe Biden’s April 24th annual address, Director of the History Institute at the National Academy of Sciences of Armenia Ashot Melkonyan said today. He released the content of the letter received from the White House during today’s round-table about the Armenian Genocide. In the letter the Biden-Harris Administration thanked the Armenian historians for the information provided and appreciated every opportunity of communicating with them. “Our country is facing numerous challenges, and your such kind of letters

help us better understand how the Biden-Harris Administration can be useful for you. We will carefully study the letter and will try to proceed”, Ashot Melkonyan said while reading the text of the White House letter. According to Melkonyan, from this letter it can be expected that the Genocide term will be used at the US President’s level.

AGBU President Berge Setrakian’s Global Message for April 24th and 115th Anniversary of the Organization

April 15, 2021

For 115 years, AGBU has consistently responded to the needs of Armenians across the globe, while serving the Armenian homeland through both painful and promising times. We mark this significant milestone as it coincides this month with Armenian Genocide Commemoration Day, reminding the world of one of the darkest hours in the history of humankind. Both occasions have a more profound meaning this year as we emerge from

a period of great devastation for the Armenian people—one in which we witnessed similar human tragedies and sorrows from over a century ago. As we take this moment to acknowledge our troubled yet rich history, we shift our focus to the future. Even as we confront our new common reality, we must remain steadfast in unifying our nation, in healing our wounds, supporting one another, and spurring a fresh start. That means building and supporting our young democracy through fair and competitive elections. This is vital to moving forward united in purpose. We also must stand in solidarity with the people of Armenia and Artsakh who lost family members in battle or still wait to reunite with their loved ones in the aftermath of the 44-Day Artsakh War.

President Sarkissian, Ombudsman Tatoyan discuss post-war situation in Davit Bek during visit to village

President of Armenia Armen Sarkissian and Ombudsman Arman Tatoyan visited the village of Davit Bek in Syunik province, the Ombudsman’s Office told Armenpress.

A meeting was held with the Mayor of Kapan and the leaders of Davit Bek and Kaghnut villages.

The situation in the village after the 2020 September-November war has been discussed.

Conditioned by the start of agricultural works, the social problems further intensified in the village as people have been deprived of their lands as a result of demarcation processes.

People’s personal problems have been discussed in details during the meeting. The Offices of the President and the Ombudsman will sum up the results of the joint visit, and respective actions will be taken.

The residents of Davit Bek village have suffered from the Azerbaijani attacks during the recent war: a civilian has been killed, and many others have been wounded.

News from the World

Dutch FM describes Ilham Aliyev’s behavior in “Military Trophies Park” very unpleasant

Dutch Foreign Minister Stef Blok described the “park” in Baku and the scene of Ilham Aliyev being photographed in front of the wax mannequins of Armenian soldiers as very unpleasant, ARMENPRESS reports Minister Stef Blok referred to the issue at the parliament, during answering the questions of the MPs.

“Those were very unpleasant images. Regarding this conflict, I have announced earlier that I call on the sides to reach a settlement in the sidelines of the OSCE Minsk Group through negotiations and refrain from behavior that will make the final solution impossible”, the Minister said.

Diaspora News

Catholicos of Great House of Cilicia Aram I to deliver Holy Mass on Armenian Genocide Remembrance Day

His Holiness Aram I, Catholicos of the Great House of Cilicia, will deliver a Holy and Immortal Mass at the Armenian Church in Anthelias, Lebanon, on April 24 on the occasion of the 106th anniversary of the Armenian Genocide, head of the Information department at the Catholicosate of the Great House of Cilicia Hovakim Panjarjian told Armenpress.

After the Mass, His Holiness Aram I will address a message.

The representatives of the Armenian Revolutionary Federation, the Social-

Democrat Hunchakian Party and the Armenian Democratic Liberal Party (Ramgavar) will also deliver remarks. The event participants will then lay flowers at the Armenian Genocide Memorial.

Moldova's President meets representatives of Armenian community

Moldova's President Maia Sandu held a meeting with Father Nzhdeh Keshishyan, the spiritual leader of Armenians in Moldova and Ghenadii

Babaian, the Vice President of the Armenian community of the country, the Moldovan presidency said in a news release.

Noting that the Armenian Church of the Holy Mother of God is one of the oldest churches in Chisinau, built in 1804, the president said that Armenians are "an integral part of our people".

".....only together we can build a happy society and we will succeed in making our common home - Moldova - a truly strong and prosperous country," the president added.

"Do not quench the Spirit" (1 Thessalonians 5:19)

Page 11 ▶

In the history of our nation for the past 106 years, countless courageous milestones have been recorded despite the fact that we have been let down numerous times.

The Armenian spirit will be one of resilience against all odds, challenges and tribulations of the times. We carry within ourselves the sufferings of our ancestors yet what flows in our blood is the call for new life. Tonight's Holy Badarak is dedicated to the sacred memory of our saints. Tonight's badarak is the call of the spirit and is the invitation to rebirth so that we may become sons and daughters of a new nation. We must possess the vision of the victorious resurrection in enriching the gift of life with the creative will, with the love for our Motherland in leading our children with the vision of the new dawn.

The late Catholicos Vazken I has given us a clear message of the Resurrection through his exemplary life. He has seen the light of the resurrection in our nation's life and has defined the resurrection of our nation following the genocide in the Battle of Sardarabad. He has called it an "act of a miracle and the stronghold empowering our Motherland."

He has seen in the sufferings of our nation the light of the resurrection. "Guard and be awake so that the hope of the resurrection may never dwindle in your hearts for it is only through the quench of everlasting life that humanity excels and becomes creative. Without this commitment, the spirit of humanity is dead." The one and most important and practical act for our survival is the life lived with the faith in Resurrection.

The world is progressing in many ways yet our love and dedication for our Motherland, our Church and sacred traditions remains relentless. Nothing equals the sanctity of Holy of Holies, for a nation's journey is enriched ultimately through the legacy of lasting spiritual and moral values.

Today, as we pray together in this Cathedral, we are united in spirit with our brothers and sisters who are leading their steps toward Tsitsernakaberd. The pinnacle which unites us, purifies our souls, strengthens our commitment, enforces on us all to render due respect for one another as tangible form of homage to our martyred saints. Therefore, let this day be the day of spiritual rebirth, the day of unity, the day to absorb the message of the Apostle, the day to remain in prayer, to love our Motherland, the day to infuse in our spirituality, the vision of the new dawn.

Archbishop HOVNAN DERDERIAN
Primate

April 23, 2021

Armenia's High Commissioner for Diaspora Affairs to depart for Russia

Armenia's High Commissioner for Diaspora Affairs Zareh Sinanyan and Head of the Strategy Development Department at his Office Hovhannes Aleksanyan will depart for Russia on a business trip.

The respective decision has been signed by Prime Minister Nikol Pashinyan.

They will pay a 5-day visit to Russia at the invitation of the Armenian Youth Union of Rostov-on-Don to participate in an exhibition dedicated to the 106th anniversary of the Armenian Genocide, as well as to attend the conference of the Armenian Lawyers Association of

Russia. They will also meet with the representatives of various community structures, youth groups and others.

News from Armenia & Artsakh

Pashinyan pays tribute to memory of Major-General Arkady Ter-Tadevosyan

Prime Minister of Armenia Nikol Pashinyan visited the tomb of Hero of Artsakh, Major-General Arkady Ter-Tadevosyan (Komandos), the PM's Office told Armenpress.

Pashinyan laid flowers at the tomb of the legendary Commander by paying tribute to his memory.

ARTSAKH OUTREACH
RELIEF TO DISPLACED FAMILIES
MOTHER SEE OF HOLY ETCHMIADZIN

ARTSAKH STILL NEEDS YOU

The unprovoked, surprise attack on Artsakh, on September 27, 2020, was unlike anything Armenians have experienced in recent memory. It galvanized the support of our people across the globe. Most of all, our hearts were inspired by the courage and sacrifice of our brothers and sisters of Artsakh and Armenia, as they waged a heroic struggle for freedom against overwhelming odds.

The November ceasefire agreement ended hostilities—but at significant cost to our homeland and people. Adding to the devastation of a national economic crisis and the worldwide pandemic, Armenia is now a place of refuge for thousands of wounded soldiers, bereaved families, and displaced citizens of Artsakh—all in dire need of financial, spiritual, medical, and psychological support.

While some have been able to repatriate to Artsakh, some 40,000 Armenians—individuals and families who lost their homes in Artsakh, and now have no place to return—will remain in Armenia for the foreseeable future.

YOUR GENEROUS CONTRIBUTION OF A FEW DOLLARS A DAY CAN SUSTAIN AN ENTIRE FAMILY as it confronts the trials of displacement and building a new life in the aftermath of war. The people of Artsakh, whose heroism inspired us during 44 days of brutal war, now need our help to find stability in an uncertain peace.

ARTSAKH OUTREACH is the mission undertaken by the Mother See of Holy Etchmiadzin to raise support throughout the global Armenian community, and deliver aid to our brothers and sisters in their time of need.

PROVIDE FOOD, SHELTER, AND UTILITIES THROUGH THESE "ADOPTION" OPTIONS

ONE PERSON \$125 / MONTH	A FAMILY OF 2-4 \$220 / MONTH	A FAMILY OF 5-7 \$275 / MONTH
-----------------------------	----------------------------------	----------------------------------

DONATE @ ARTSAKHOUTREACH.ORG
DONATE IN ANY AMOUNT OF YOUR CHOOSING. EVERY GIFT MAKES A DIFFERENCE.

PLACE YOUR TEXT HERE
PLACE YOUR TEXT HERE

'History is not the strong side of Azerbaijan' – Armenian foreign ministry spokesperson comments on Aliyev's statements

Interview by **NARINE NAZARYAN**

YEREVAN, APRIL 15, ARMENPRESS. Spokesperson of the Armenian foreign ministry Anna Naghdalyan says it's ridiculous when a leader of a country, whose name has a history of a century only even in the South Caucasus both in political and even geographical terms, presents territorial claims to Armenia and the Armenian people in their cradle.

Anna Naghdalyan gave an interview to ARMENPRESS, commenting on the recent statements made by Azerbaijani President Ilham Aliyev, as well as the statement of the Armenian National Committee on not providing Canada with facts proving the use of Canadian technologies in the Turkish Bayraktar combat drones.

-During a recent conference "A New Glance to the South Caucasus: Development and Cooperation in Post-Conflict Period" the Azerbaijani President stated that Armenia has been proposed to sign a peace agreement, but there is no response yet. Are meetings with the Azerbaijani side expected in this context or in the future in general?

-No such meeting is planned. Besides, the Armenophobic position and behavior of the Azerbaijani leadership do not provide a ground to expect constructiveness from the Azerbaijani authorities for finding solutions to the current situation caused by the recent aggression against Artsakh. The vivid evidence of what I said are the statements made by Aliyev during the opening of a "park" in Baku on April 12 dedicated to the Artsakh War and the organization of a demonstration there with disrespect to the memory of the fallen Armenian soldiers.

All these, as well as the speculation of the issue of prisoners of war by Azerbaijan come to prove how far the Azerbaijani authorities stand from their declarative statements on the post-war situation, the regional peace and reconciliation.

The President of Azerbaijan continues making contradictory statements: on the one hand, they present to their own audience the thesis that the conflict is solved, on the other hand, they are talking about signing a peace treaty and that some issues of the NK conflict are not solved during an event organized for the international audience.

Let me just make a simple notification in this regard that in order to sign a peace agreement, first of all a peace process is necessary, which has been stopped after Azerbaijan's use of force.

-During that conference Aliyev has once again distorted the historical facts, trying again to mislead the international community and his own audience. He stated that Zangezur is the historical land of Azerbaijan and also expressed his aspirations towards Yerevan and Lake Sevan. How would you comment on these statements?

-It's ridiculous that a leader of a country, whose name has a history of only a century even in the territory of the South Caucasus both in political and geographical terms, is presenting territorial claims towards Armenia and the Armenian people in their cradle. We understand that a process of formation of a new identity has been and is going in Azerbaijan over the past 100 years, but we want to state again that history is not the strong side of Azerbaijan.

Such provocative statements distort the efforts aimed at establishing stability in the region, which is a threat to all states of the region.

-Canada has made a decision over the use of Bayraktar drones. The Armenian National Committee of Canada has announced that Canada has asked Armenia to provide any information which will allow to prove the use of Canadian

technologies in Bayraktar drones, however, the Armenian authorities have not provided any information. What will you say on this?

-In cooperation with the Defense Ministry, comprehensive information about the weapons used by the Turkish-Azerbaijani alliance against Artsakh and its people has been provided to all our partners. That information, also in the form of respective reports, has been provided from the very first days of the war. The reports are about Turkey's involvement in the military operations and its transfer of terrorists [to the conflict zone], the use of banned weapons by Azerbaijan, etc.

In order to be more clear on this issue, let me present a simple situation: our Embassies in those countries, which produce technologies for Bayraktar drones, including the Armenian Embassy in Canada, were tasked during the war days to apply to the host countries requesting to stop the supply of these technologies to Turkey. As a result of the steps taken, Bombardier, a leading Canadian company, leaving aside its business obligations, decided to stop the sale of engines manufactured by its Austrian subsidiary Rotax to Turkey by an Italian delivering company. I assure you that the same work has been done with Veskam: the necessary information has been provided to the Armenian Embassies upon receiving it. This work has been done also in the Canadian direction, although the Canadian side has not officially requested such information. I would like to add that the talk is not about the media reports and statements, but about the factual evidence which are absolutely for official use. I cannot provide any other details in this regard.

-The foreign minister of Azerbaijan has announced that the issue of the prisoners of war is solved as, according to him, Azerbaijan has transferred all POWs to Armenia. However, there was no official response to this from the Armenian side. What is our strategy on this issue?

-The Armenian foreign ministry has repeatedly presented its position over this issue at various levels. I want to add that the statement of the Azerbaijani FM is nothing more than an open ignorance to its own commitments assumed by the 2020 November 9 statement and its international obligations. Such unconstructive position and behavior of the Azerbaijani authorities endanger the complete implementation of the November 9 trilateral statement.

We have stated repeatedly that according to the international humanitarian law, in particular the Geneva Conventions and the trilateral statement on the ceasefire, all servicemen and civilians, captured during and after the military aggression launched against Artsakh, should be returned by Azerbaijan without any preconditions, based on "all for all" principle.

We expect the practical support of the international community, firstly the OSCE Minsk Group Co-Chair countries and the international specialized organizations in order to ensure the quick and safe return of all prisoners of war and civilians who are in the Azerbaijani captivity.

On April 13 the OSCE Minsk Group Co-Chairs issued a statement, where they clearly touched upon this issue. Many of our international partners have also expressed their position on this issue, stating that the prisoners of war should be immediately repatriated.

Editing and Translating by Aneta Harutyunyan

AGBU President Berge Setrakian's Global Message for April 24th and 115th Anniversary of the Organization

Page 11 ►

AGBU has always been committed to the main pillars of its mission: humanitarian relief in times of need; nation building in Armenia; and, of course, the broad areas of education and cultural enrichment. We have stood by our Armenian Church, the bastion of faith and community for millennia and the future. And, as tomorrow unfolds, AGBU will again step in at pivotal moments to serve the greater good, just as we have in recent years in Syria, Lebanon and Artsakh to meet the dire humanitarian needs resulting from war, disaster and health and financial crises.

We appeal to our leadership, volunteers, supporters and friends across the globe to join us in meeting the enormous challenges ahead by seizing opportunities to build a better future for Armenians everywhere. We especially commend our younger generation of civic-minded leaders who inspire us with their passion for serving our global community and we encourage more young people to join this growing movement. AGBU will proudly lead by example as we welcome those from all walks of life who share our values and mission into our global Armenian family. With a mind to initiating and expanding sustainable programs combined with the right focus and foresight, we will end this difficult chapter in Armenian history with Armenia emerging stronger, more confident, and better positioned to take its rightful place on the world stage. In unity is strength.

News from Armenia & Artsakh

Azerbaijan trying to solve disputed issues in barbaric, not civilized manners – Head of parliament

President of the National Assembly of Armenia Ararat Mirzoyan gave a speech at the Euronest PA 9th Session, where he particularly referred to the Azerbaijani – Turkish aggression against Artsakh, noting that Azerbaijan's xenophobic and hateful behavior clearly demonstrates that Azerbaijan is trying to resolve the contentious issues through the barbaric and uncivilized means.

Healthcare

Who Is Not Recommended To Have Breakfast Right After Waking Up?

Most people are advised to eat breakfast almost immediately after waking up, but for some people not eating early in the morning has benefits, endocrinologist Ekaterina Young noted. According to her, people who suffer from various diseases of the gastrointestinal tract have leptin resistance, a deficiency of protein and vitamins, an imbalance of hormones of a particular system are advised not to eat right after waking up. If a person suffers from mitochondrial

dysfunction and needs detoxification, then breakfast would be the best option for him not 40 minutes after waking up, but at nine or ten hours if he woke up at six. And from six to nine to do things with greater productivity. Such patients experience a permanent energy deficit and often intuitively come to such a delayed breakfast. She added that the no-breakfast strategy can be used by some athletes.

Keeping Oral Hygiene Is Very Important

People who neglect oral hygiene are more at risk of developing dementia, including Alzheimer's disease, scientists from the University of New York noted. The pathogenic microflora of the gums may be associated with high levels of beta-amyloid protein, abnormal accumulations of which are considered dangerous for neurons. American scientists conducted an experiment involving 48 elderly people without obvious signs of cognitive impairment. Scientists examined the microflora of periodontal pockets (the ratio of harmful to beneficial bacteria, known as the dysbiotic index) and compared the results with data on the presence of amyloid protein and neurofibrillary accumulations in cerebrospinal fluid. As it turned out, an increased dysbiotic index (the prevalence of pathogenic microbes, including Treponema, Porphyromonas, Tannerella, over healthy microflora, including Rothia, Corynebacterium) was linked to an

increase in the level of beta-amyloid protein (Aβ + group). If a high concentration of dangerous proteins was found in the samples, the risk of an increased dysbiotic index increased by four times. Experts believe that oral pathogens can enter the central nervous system and have a direct pathological effect on the brain. They also cause general inflammation, which eventually spreads to the brain.

afnil.com

Press Release

AGBU "Voices of Truth" Series Puts a Human Face on the Artsakh War

April 19, 2021

Modern-day historians, journalists, and human rights advocates tend to agree that eyewitness testimonies by ordinary civilians and victims of war are a valuable dimension of the multi-faceted process of documenting and analyzing evidence for the purpose reporting news, prosecuting war crimes, settling historical disputes, or identifying causal factors of natural or manmade disasters.

The 44-Day Artsakh War of 2020 is one such event that demands a thorough accounting of the realities that unfolded in the fog of combat, the chaos of emergency evacuations, and the emotional traumas of losing loved ones or being torn from a deeply rooted way of life as a refugee.

"AGBU's Voices of Truth is an initiative designed to put a human face, name, voice and life story behind the cold stats of a war whose perpetrators have repeatedly manipulated to demonize and dehumanize an entire indigenous ethnic minority," said Arda Haratunian, a New-York based strategic communications expert and member of the Armenian General Benevolent Union (AGBU) Central Board. "It also serves to provide the victims with a safe space in which to process their traumas, grief, and deep frustration that the world has turned a blind eye to their plight," she added.

California-based human rights activist Bonnie Abaunza points out that oral history projects like Voices of Truth are essential "not only to gather and record historical narratives, but also to offer insights into how violence and trauma affect every aspect of individual and communal life after the violence and conflict end."

She goes on to say, "Audio, video and text interviews with survivors serve as

a vehicle for healing and to educate the international community on the lasting effects of civil wars, ethnic cleansing and genocide. The hope is to compel the world to take the moral responsibility to prevent future crises and hold those who commit war crimes and crimes against humanity accountable for their actions," Abaunza stated.

Recognizing that time is a critical factor in gathering reliable accounts of wartime victims, AGBU took swift measures to obtain numerous first-hand accounts among a diverse group. "We interviewed women and men of varied ages, locations, occupations and familial status," said Anouch Toronian, the deputy mayor of Paris and executive director of the AGBU Paris office, who spearheaded an outside observer group from across Europe called AGBU YERIA. Journalists, young human rights activists, cultural personalities, and local officials from diverse countries made two trips to Armenia and Artsakh (the Armenian name for Nagorno-Karabakh) with the goal of reporting back to their home countries the first-hand knowledge they gained from tours and interviews conducted on the ground.

The on-camera testimonies—edited for time and viewer comprehension—are recounted in the native Armenian language and translated to English and French subtitles for the purpose of reaching a spectrum of stakeholders across the globe—from historians and diplomats to human rights agencies, international media, students and genocide prevention activists—essentially all those who value factual accuracy in the quest for truth, justice, accountability and, ultimately, peace and reconciliation. The 16 individuals interviewed appeared eager to share their experiences and perspectives starting from the day of the first attack by Azeri forces on Armenian controlled Nagorno-Karabakh to the final

AGBU "Voices of Truth" Series Puts a Human Face on the Artsakh War

days before the Russia-brokered ceasefire between Armenia and Azerbaijan was signed on November 9, 2020. Also interviewed are a volunteer physician from California and a young Armenian soldier healing from a battle wound.

The organization is also making a concerted effort among Armenian communities worldwide to encourage them to share these accounts through their own circles and networks. Back in New York, Haratunian said, "It is essential that the world community sees Armenians for who they really are—not as objectified targets of enemy propaganda but as human beings with extraordinary resilience who got caught up in the jaws of war."

Over a century ago, the survivors of the Armenian Genocide lacked the resources, tools and outlets to bring their stories directly to world attention until many decades later when oral histories became an accepted tool to support scientific historical documentation. By that point, the survivors were well into their elder years and Turkey's revisionist history campaign was well entrenched in the international media. "For this reason, it was imperative for us to act quickly to capture these first-hand accounts while still fresh. Equally important was translating the accounts for global consumption," she emphasized.

For some of the subjects interviewed, it was difficult to suppress involuntary eruptions of raw emotion while recounting the smallest details—like a boy's attempt to shield himself from missiles

by hiding under a small umbrella or describing a once picture-perfect forest decimated by white-phosphorous chemical weapons. Those interviewees who experienced the Artsakh War of the 1990's and the 2016 Four-Day War were still in shock over the high-tech weaponry used by the enemy this time around, especially the chemical and illegal weapons, drones and cluster, with the support of jihadist mercenaries recruited by Turkey."

Nadia Gortzounian, President of AGBU France and creator of the YERIA initiative, says the net takeaway focuses on the victims: "At the core of this exercise is showing these innocent civilians that what they experienced and how they feel about it actually matters to others. Through their narratives, they are participating in their own redemption. This gives them a sense of agency that helps mitigate the typical feeling of helplessness and victimhood."

She also posited that sharing these stories raises deeper awareness and insight on the severe consequences of war on innocent lives, emphasizing how so many Armenian children witnessed this merciless war waged by Azerbaijan. "They will bear the invisible scars and unhealed emotional wounds for a long time to come. The high price of war is often paid by future generations."

To watch the interviews and share them with appropriate viewers, go to: www.agbu.org/voicesoftruth

Հայց. Առաքելական Փաստիկանայի Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ Եկեղեցի
Մուշեղեան Տաղաւարի Պատմական Հիմնարկէք

Ռիչըրտ եւ Թովմաս Մուշեղեան Եղբայրները Հանդերձ Ընտանեօք 250,000 Տոլար Կը Նուիրեն

Եկեղեցին հայկական մէն մի քարին տակ գետնի հեպի երկինք բարձրացող զաղտնի ճամբայ մը ունի:
Վ.Թ.

ԽԱՉԻԿ ՃԱՆՈՅՏԱՆ

Կիրակի, Մայիս 16, 2021-ին, Փաստիկանայի Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ Եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւ՝ Արժ. Ս. Սարգիս Ա. Զինյ. Փետրոյեան եւ Ծիսական Խորհուրդի անդամները, սիրով կը հրահարեն Մեծն Լոս Անճելըսի հայրերինը, ներկայ ըլլալու այդ օրուայ Սուրբ եւ Ամմահ Պատարագին, որմէ անմիջապէս ետք տեղի պիտի ունենայ եկեղեցւոյ Մուշեղեան Տաղաւարի պատմական հիմնարկէքը եւ Արցախի հերոսներուն աղօթքի պարտեզի ծրագրին ներկայացումը: Այդ օր Ս. Պատարագը ինչպէս նաեւ Մուշեղեան Տաղաւարի հիմնարկէք արարողութիւնը իր օրինաբեր ներկայութեամբ պիտի նախագահէ Արեւմտեան Թեմի եւ Մերսիքոյի Թեմի Բարեջան Առաջնորդ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեան: Այս առիթով անգամ մը եւս յիշենք այն բացայայտ ճշմարտութիւնը, որ գրած է հայ գրականութեան լուսապայծառ ղեմքերէն անմահն Խաչատուր Աբովեան գրելով. «Ազգ մը պահողը իրարու կապող լեզուն եւ հաւատքն է»: Ահա այս ճշմարտութեամբ է, որ մեր ժողովուրդը կրցած է այսքան դարեր ապրիլ յաւերժային երկու սրբութիւններով, որ երկինքէն տրուած են մեզի Ս. Գրիգոր Լուսավորիչի եւ Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի տեսիլքներէն ծնունդ առած հայ եկեղեցին եւ հայկական գիրերը: Հայը ուր որ գացած է առաջին

գործը եղած է հայկական եկեղեցի կառուցել եւ անոր կողքին ունենալ հայկական դպրոց մը: Անոր համար է, որ հայը եկեղեցին մէջ կը տեսնէ հայութիւնը եւ հայութեան մէջ կը տեսնէ քրիստոնէութիւնը: Մուշեղեան Ռիչըրտ եւ Թովմաս Եղբայրները այսպիսի հայաբիր եւ քրիստոնէական ջերմ մթնոլորտի մէջ հասակ առած են, մանաւանդ մեզի ծանօթ սիրելի Ռիչըրտ Մուշեղեանը, որուն ծանօթ ենք 40 տարիէ աւելի, անոր մէջ տեսնելով Աստուածաւեր, բարեպաշտ եւ բարեգործի խոնարհ հոգի մը: Ան եղած է Փաստիկանայի Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ Եկեղեցւոյ երկար տարիներու վարչական, ատենապետ, Թեմական, Պատգամաւորական Ժողովի Պատգամաւոր եւ Թեմական Կեդրոնական Վարչութեան ատենապետ, ամբողջաճառերը հայասեր քրիստոնէան: Արժանացած է Կաթողիկոսական Ս. Ներսէս Շնորհալի Հայրապետի շքանշանին: Ռիչըրտ Մուշեղեան Աստուծոյ տան համար սկստուտի պէս միշտ պատրաստ է մեծագոյն խոնարհութեամբ իր ծառայութիւնը եւ նպաստը բերելու, այս բոլորը ըրած է Աստուծոյ փառքին համար: Հիմնարկէքի արարողութենէն ետք, ներկաները հրահարուած են սիրոյ սեղանի մը, միասնաբար կը շէշու պատմական այդ օրը եւ անձամբ լսելու Թեմիս հայրախնամ Առաջնորդ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեանի, եկեղեցւոյ շատ սիրուած հովիւ Արժ. Ս. Սարգիս Ա.Զ. Փետրոյեանի եւ Մուշեղեան Եղբայրներու խօսքերը: Սիրելի հայրենակիցներ, եկէք բոլորս ալ միասին արդար հպարտութեամբ կը շնորհակալուինք այս եկեղեցւոյ պայծառացման համար կառուցուելիք Մուշեղեան

St. Gregory Armenian Church, Pasadena

Abp. Hovnan Derderian
Primate of the Western Diocese
Will Preside Over

The Historic Groundbreaking Ceremonies of the
MUSHEGAIN PAVILION

And the Unveiling of the plans for the
HEROES OF ARTSAXH PRAYER GARDEN
Luncheon and Special Program
Honoring the Mushegain Family
Sunday, May 16, 2021 Immediately Following Services

ՄՈՒՇԵՂԵԱՆ ՏԱՂԱՎԱՐԻ ՀԻՄՆԱՐԿԷՔ
Եւ Արցախի Հերոսներուն Աղօթքի Պարտեզի Մրագրին Ներկայացում

Կիրակի, Մայիս 16, 2021 Սուրբ Պատարագէն Անմիջապէս Ետք

For Reservations Please call 626-4491523
DONATION \$25 - STUDENTS \$20

Տաղաւարի հիմնարկէքին ներկայ ըլլալով: Տաղաւարի ծախսերը մեծագոյն սիրով յանձն առած են Ռիչըրտ եւ Թովմաս Մուշեղեան Եղբայրները իրենց ընտանիքի անդամներով, եկեղեցիին 250

հազար տոլար նուիրելով: Սիրոյ սեղանի մուտքի նուէրն է 25 տոլար: Ձեր ՎԱՐՁՔԸ ՀԱՂԱՐ ԿԱՏԱՐ ԸԼԼԱՅ ՄՈՒՇԵՂԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐ: Մուշեղեան Եղբայրները:

Արուեստի Բացառիկ Փառատօն

ԽԱՉԻԿ ՃԱՆՈՅՏԱՆ

Կիրակի, Մայիս 9, 2021-ին կեսօրուայ ժամը 12:00-էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 7:00, Կլենտոնի «Գրիգոր եւ Մարիամ Գարամանուկեան» երիտասարդական կեդրոնին մէջ, տեղի պիտի ունենայ յիսուսէ աւելի հայ մեծանուն նկարիչներու արուեստի բացառիկ գործերու բացօթեայ ցուցահանդէս-վաճառք մը: Մեր համայնքի պատմութեան մէջ նման տարողութեամբ եւ որակաւոր նկարիչներու, մէկ տեղ նկարչական ցուցահանդէս մը չենք ունեցած այս քաղաքին մէջ: Արուեստագետներու եւ կազմակերպիչ միութեան պատասխանատուներուն փափաքն է, որ այս ցուցահանդէս-վաճառքէն մէկ մաս մը պիտի նուիրուի հայրենիքի Չինուծի հզօրացման

համար: Այս անմահ ձեռնարկը կազմակերպուած է Լոս Անճելըսի մէջ երեք տարիէ ի վեր գործող «Հայ-Ամերիկեան Արուեստի Միութեան» կողմէ, որուն արժանաւոր հիմնադիրը եւ նախագահն է՝ ողջ ԱՄՆ-ի տարածքին ապրող հայութեան քաջ ծանօթ, բազմաբեղուն արուեստի գործիչ, գրող, բանաստեղծ եւ մտաւորական գիւմրեցի Ռուբէն Գասպարեանն է, որ ծանօթ է «Գուրպան» անունով: Մեր սիրելի «Գուրպան»ին 27 տարիէ ի վեր ծանօթ ենք, Հայաստանէն Լոս Անճելըս հասնելուն պէս տակաւին տուն տեղ եւ գործ չգտած՝ կազմակերպել սկսաւ մշակութային եւ արուեստի նուիրուած բարձր մակարդակի ձեռնարկներ, այսպէսով անմիջապէս արժանացաւ Լոս Անճելըսի հայութեան սիրոյն եւ գնահատանքին: Այդ

գործերուն մէջ իր անփոխարինելի ներդրումը ունեցաւ իր տիկինը Տիկին Էլմիրա Գասպարեանը, 17 տարի այս համայնքին մէջ իր հեռատեսիլի «Ուրախ Գիւմրի» յայտագիրով, մեծ խանդավառութիւն ստեղծած էր մեր ազգային եւ մշակութային կեանքին մէջ: Տէր եւ Տիկ. Ռուբէն եւ Էլմիրա Գասպարեաններու, բառին իսկական իմաստով օրհնութիւն մը եղան մեր համայնքի մշակութային կեանքին մէջ: Անոց միջոցաւ բազմաթիւ հայրենի արուեստագետներ հրահարուած են Լոս Անճելըս, իրենց տաղանդներով խանդավառելու համար մեր համայնքը: Հայաստանի, Գիւմրիի եւ Արցախի մեծ թիւով մտաւորականներ հիւրընկալուած են իրենց ջերմ ու

սիրալի ընտանիքի մօտ: Ահա «Հայ-Ամերիկեան Արուեստի Միութիւնը», որ երեք տարիներու ընթացքին տասնէ աւելի մշակութային եւ արուեստի փառաշուք ձեռնարկներ է տք, այս անգամ ալ Կիրակի, Մայիս 9-ին նման արուեստի հրավառութիւն մը պիտի կազմակերպէ: Միութիւնը ունի 200-է աւելի արուեստագետ անդամներ: Սիրով կը հրահարուի մեր ժողովուրդը իր հայ եւ ոչ հայ ծանօթներով եւ ընկերներով, ներկայ ըլլալու այս շքեղ ցուցահանդէսին: Կլենտոնի «Գրիգոր եւ Մարիամ Գարամանուկեան» երիտասարդական կեդրոնը վայելելու համար արուեստագետներու բարձրորակ նկարները: Մուտքը ազատ է:

MAY 9 2021
FAMOUS ARMENIAN PAINTERS' EXCEPTIONAL WORKS' OPEN AIR EXHIBITION-SALE
ՀԱՅ-ՍՏԵՐԿԱՆ ՄԻՈՒՅՅՈՒՆ ԲՐՈՎՈՐՈՒՄ Ե՝ 50-ԻՅ ՄՎԵՐ ՀԱՅ ԱՍՏԱՉԱՍ ԿՊՐՈՅՑԵՐԻ ԲԱՏՈՒԿ ՍԵՆՏՏՆԵՐԻ ԲԱՑՈՅՑ ՑՈՒՅՑԱՑՆԱԿԱ ՎԱՅՈՒՐԻ: ՎԱՅՐՈՎԱԾ ԵՎՈՐՆԵՐԻ ԵՎՄՈՒՅԻՄ ՄԻ ՍՏԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ՄԵՐ ՀԱՅՎԱԿԱ ՑՈՒՄԹԻ ԲՈՐՈՅՍՏԱՆԸ:
ԳՐԻԳՈՐ ԵՎ ՄԱՐԻԱՄ ԳԱՐԱՄԱՆՈՒԿԵԱՆ - ԿԵՆՏՐՈՆԻ,
GLENDALE YOUTH CENTER
211 W. CHESTNUT STR, GLENDALE, CA 91204
ՄԱՍԻՆ 12-ԻՅ ՄԵՆՉԵՎ 7-Ր. ԴԻՄԵ 12 - 7.00 PM.
1-818-570-6565

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ՄԱՄՈՒԼ
Պաշտօնական Լրատու

Կարդացե՛ք եւ Տարածեցե՛ք
ՌԱՄԿԱՎԱՐ ՄԱՄՈՒԼ-ը
www.ramgavar.am

Լիբանան ՀԲԸՄիութիւնը՝ 115 Տարեկան

ԹԱԳՈՒՅԻ ԼԵՓԵՏԵԱՆ

Հիմնադիր Պողոս Նուպար Փաշա եւ ինը ազգայիններ, Եգիպտոսի մայրաքաղաք Գահիրէի մէջ, Կիրակի, 15 Ապրիլ 1906-ին, Ս. Չատուրայ օրը հիմնեցին Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնը (ՀԲԸՄ), «ՄԻՈՒԹԻՆԸ ՉՕՐՈՒԹԻՒՆ Է» նշանաբանով: Միութեան նպատակն էր օգտակար հանդիսանալ աշխարհացրիւ մեր հայրենակիցներուն, պահպանելու իրենց ինքնութիւնն ու մշակոյթը, բազմաթիւ բարեսիրական, կրթական եւ մշակութային ծրագիրներու ընդմէջէն:

Բարեգործականի 115 տարիներու վաստակը, լուրջ պարտաւորութիւններու տակ դրած է մեր ղեկավարները՝ պարտականութեան գիտակցութեան նոյն մակարդակին վրայ շարունակելու իրենց գործունեութիւնները: Այս մտահոգութեամբ, Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան Լիբանանի Շրջանակային Յանձնաժողովը գեղեցիկ գաղափարը ունեցաւ Միութեանս Հիմնադրութեան 115 ամեակը տօնելու:

Համայն աշխարհին վրայ Զօրօսա համավարկին պարտադրած արտակարգ վիճակն ու անել դժուարին պայմանները թեթեւցնելու եւ զանոնք յաղթահարելու մտահոգութեամբ,

ու նկատի ունենալով որ առցանց ձեռնարկները կրնան մասամբ մը ի մի հաւաքել մեր աշխարհացրիւ անդամները, zoom-ով առցանց ձեռնարկ մը կազմակերպուեցաւ: Հինգշաբթի, 15 Ապրիլ 2021-ին, Պեյրուէի ժամով, երեկոյեան ժամը 6:30-ին, 115 Տարեկան Երիտասարդ Բարեգործականին տարեդարձին նուիրուած այս ձեռնարկը, սովորականէն տարբեր միջոցառում մը հանդիսացաւ: Գահիրէէն, Գանատայէն, Դամասկոսէն, Լաթաքիայէն, Լիբանանէն, Լոս Անճելըսէն, Հայէլէն ու Փլովտիլէն, 8-էն 12 տարեկան 130 երեխաներ, իրարու հանդիպեցան, գործակցեցան ու իրենց ունեցած տեղեկութիւնները բաժնեցին իրարու հետ:

Բացման ու բարի գալուստի խօսքով հանդէս եկաւ ՀԲԸՄիութեան Լիբանանի Շրջանակային Յանձնաժողովի Վարիչ-Տնօրէնուհի Օրդ. Արին Ղազարեան: Ան յատուկ շնորհակալութիւն յայտնեց բոլոր մասնակից երկիրներու պատասխանատուներուն ու մասնակցողներուն, շեշտը դնելով այս միջոցառման կարեւորութեան եւ օգտակարութեան վրայ: Յատուկ շնորհակալական խօսք ուղղեց բոլոր անոնց որոնք անսակարկ ու անխոնջ աշխատեցան որպէսզի կարենանք մեր նպատակին հասնիլ ու յաջող ձեռնարկ մը ունենալ: Ապա ան տեղեկացուց թէ այս ձեռնարկը պիտի ձայնագրուի մեր արխիւներուն մէջ պահելու նպատակով: Երեխաները բաժնուեցան 16 խումբերու: Իւրաքանչիւր խումբի մէջ ունենալով տարբեր երկիրներէ մասնակիցներ ու Լիբանանէն Facilitator մը, միաժամանակ՝ իւրաքանչիւր երկրէ mentor մը, ծրագրին ընթացքն ու զարգացումը հսկելու: Facilitator-ները իրենք գիրենք ծանօթացուցին, ինչպէս նաեւ մասնակից ամէն մէկ

երեխայ, նշելով իրենց նախասիրած արտադրողական զբաղումները: MIRO օգտագործելով, իւրաքանչիւր խումբ ստացաւ գծագրութիւն մը, որ մտղի բեթակին մէկ մասն էր, ուր պետք էր հարցումներուն պատասխանելիս, տեղեր գծագրութիւն աւելցնելիս ու ներկէին, Facilitator-ներուն տուած տեղեկութիւնները օգտագործելով: Բոլոր երեխաները ուշի ուշով հետեւեցան իրենց տրուած ցուցմունքներուն եւ կեդրոնացած լծուեցան աշխատանքի: Ձեռնարկին աւարտին, բոլոր գծագրութիւնները մէկտեղուեցան ու ստացուեցաւ մտղի մեծ բեթակ մը, զոր կը ներկայացնէ ՀԲԸՄիութեան աշխարհատարած մասնաճիւղերու բազմազան գործունեութիւնները: Երեխաներ երգեցին ՀԲԸՄիութեան Զայելբըր՝ «Աւետիս Հայեր», խօսք Վահան Մալեգեանի ու Երաժշտութիւն Յարութիւն Միասնեանի: Ապա, միաբերան, Բարի Տարեդարձ մաղթեցին մեր սիրելի Միութեան: Բոլոր մասնակիցներուն հետ խմբային նկար մը առնուեցաւ:

Օրդ. Ղազարեան տեղեկացուց թէ իւրաքանչիւր մասնակից պիտի ստանայ յատուկ վկայագիր մը: Ան յատուկ շնորհակալութիւն յայտնեց Օրդ. Փեքիզա Պերպերեանին իր պատրաստած բովանդակայից ու գեղեցիկ գծագրութեան համար, ինչէս նաեւ բոլոր աշխատակիցներուն, Facilitator-ներուն ու mentor-ներուն: ՀԲԸՄիութեան պատմութեան ու գործունեութեանց մասին երեխաներուն ունեցած տեղեկութիւնները ալ անելի զարգացնելու մտահոգութեամբ կազմակերպուած այս ձեռնարկը կրցաւ լաւագոյնս ծառայել իր նպատակին: Մոնթրէալի մասնաճիւղէն Օրդ. Նայիրի Ճիճի ըսաւ.- «Միասնական ոգիով ու հաւաքական աշխատանքով, ամրապինդ կը պահենք մեր Միութեան զօրութիւնը»: Փառք ու պատիւ մեր մեծ Միութեան բոլոր Հիմադիրներուն, Նախագահներուն, Բարեբարներուն, Պատասխանատուներուն, աշխարհատարած Անդամակցութեան ու Համակիրներուն:

Կիպրոս Մէկ ու Կէս Միլիոն Նահատակ - Սուրբերու Յիշատակին Պատարագ Պիտի Մատուցուի Լառնաքայի Ս. Ստեփանոս Եկեղեցոյ Մէջ

Շաբաթ, 24 Ապրիլ 2021-ին, Լառնաքայի Ս.Ստեփանոս Եկեղեցոյ մէջ, Ապրիլեան Մեծ Եղեռնին զոհուած մէկ ու կէս միլիոն նահատակ-Սուրբերու յիշատակին՝ Ս.Պատարագ պիտի մատուցուի: Պատարագը պիտի մատուցանէ եւ օրուան յատուկ պատգամը փոխանցէ Արժ.Տէր Մաշտոց Ա.Ընկ. Ազգարեան: Պատարագի աւարտին՝ քահանայ հօր,

սարկաւազաց դատուն, դպիրներու եւ ժողովուրդին մասնակցութեամբ պիտի կատարուի ԳՈՅԱՆԱԿԱՆ ՄԱՂԹԱՆԸ՝ Եկեղեցոյ բակին մէջ գտնուող հաջքարի կողքին: Կը խնդրենք, որ մեր հաւատացեալները յարգեն պետութեան կողմէ սահմանուած առողջապահական պայմանները: Հովիւ եւ հոգաբարձութիւն

Պահանջատիրութեան Նոյն Ոգիով. Լիբանանահայութիւնը Կը Պատրաստուի Նշել 24 Ապրիլի Պահանջատիրութեան Օրը

Այս տարի եւս, լիբանանահայութիւնը կուր հաւատքով պիտի նշէ Հայոց Ցեղասպանութեան նահատակներու ու նաեւ պահանջատիրութեան օրը: Ինչպէս ամէն տարի, այս տարի եւս, միջոցառումները կազմակերպուած պիտի ըլլան Լիբանանի մէջ գործող աւանդական երեք կուսակցութիւններուն՝ ՄՂՀԿ, ՌԱԿ եւ ՀՅԴ-ի բարձրագոյն մարմիններուն կողմէ: Նշենք նաեւ, որ համավարակով պայմանաւորուած, համայնքը այս տարի եւս միջոցառումները պիտի կատարէ հեռավար կապով:

Եւ այսպէս, Շաբաթ՝ 24 Ապրիլ 2021-ին, Անթիլիասի Մայրավանքի շրջափակին մէջ, Հայոց Ցեղասպանութեան մեկուկէս միլիոն սրբադասուած նահատակներուն նուիրուած եկեղեցական արարողութենէն ետք, տեղի պիտի ունենայ յատուկ միջոցառում, որուն ներկայ պիտի ըլլայ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Արամ Ա. կաթողիկոսը, ինչպէս նաեւ Լիբանանահայ համայնքի երեք աւանդական կուսակցութիւններու մարմիններու ներկայացուցիչներն ու համայնքի ազգային, կրթական, բարեսիրական եւ տարբեր կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներ: Հանրութիւնը հանդիսութեան պիտի կարենայ հետեւիլ լիբանանահայ համայնքի դիմատետրի տարբեր էջերով եւ հարթակներով: Կը նախատեսուի նաեւ, որ միջոցառման ընթացքին խօսքերով հանդէս գան կուսակցութիւններու ներկայացուցիչներն ու յարանուանական մարմիններու առաջնորդ հայրեր:

Պանծալի Յոբելեան**ԱՆՈՒՇ ԹՐՈՒՄԱՆՑ**

Կալկաթայի Յայոց մարդասիրական ճեմարանի 200-ամեակը նշուեցաւ Երեւանի «Նարեկացի» արուեստի միութեան երդիքին տակ: Գամաճարակի պատճառով շուրջ մէկ տարի մարդասիրական ճեմարանի սաները եւ հայաստանցի ուսուցիչները Յայաստան են, Հնդկաստան են միայն 10-րդ դասարանի սաները եւ հնդկահայ աշակերտները: Գայաստանի մէջ գտնուող ճեմարանները իրենց ուսուցիչներուն եւ ծնողքին հետ ներկայ էին սիրելի կրթօճախին նուիրուած ձեռնարկին: Չուգահեռ հանդիսութիւն մը կազմակերպուած էր Նաեւ Հնդկաստանի մէջ: Կալկաթայի ճեմարանէն ներս ներկայ էին հնդիկ ուսուցիչները, տեսչութիւնը, հնդկահայոց վարչութիւնը, ինչպէս նաեւ փոքրաթիւ համայնքէն անդամներ: Հեռավար կարգով իրարու շնորհակալութիւններ փոխանցուեցան, ինչպէս նաեւ հարազատ կրթօճախին անցեալին ու ներկային նուիրուած խօսքեր հնչեցին: Կրկին համացանցի ճամբով ձեռնարկին միացած էին իրանցի, իրաքցի եւ պուրմացի աշակերտները եւ խումբ մը շրջանաւարտներ, որոնք, ճեմարանը աւարտելէ ետք կը շարունակեն իրենց ուսումնառութիւնը Հնդկաստանի մէջ: Գեմարանի նախկին տեսուչը՝ Տէր Մովսէս Վարդապետ Սարգսեան, որ նաեւ հնդկահայոց հոգեւոր հովիւն էր, վերջերս նշանակուած է Յայաստանի Հանրապետութեան Չինեալ ուժերու հոգեւոր առաջնորդ, իսկ մինչայս, անՆ.Ս.Ս.Ս. Գարեգին Բ. Ամենայն Յայոց Վեհափառ Յայրապետի տնօրինութեամբ վերադարձած ու մեկնած է Արցախ՝ ձգելով Հնդկաստանի մէջ իր ծառայութիւնը: Ան նոյնպէս ներկայ էր Երեւանի հանդիսութեան եւ ջերմ խօսքերով հանդէս եկաւ ճեմարանի մասին, որ այսօր հնդկահայոց

համայնքի ամենակենսունակ անկիւնն է: Գեմարանի նոր տեսուչ նշանակուած է Տէր Հայկ Քահանայ Զոչարեան:

Յաւոք, ճեմարանը անմասն չէ մնացած Արցախի պատերազմէն. շրջանաւարտներէն Սուրեն Եսայեան գոհուած է ռազմական գործողութիւններու ընթացքին:

Կալկաթայի Յայոց մարդասիրական ճեմարանին մէջ յառաջիկային պիտի բացուի թանգարան մը՝ հովանաւորութեամբ Յայաստանէն բարերար, գործարար Արա Յակոբեանի, որուն զաւակները կ'ուսանին այնտեղ:

Կալկաթայի Յայոց մարդասիրական ճեմարանի 200-ամեակին առթիւ Յայաստանի Կեդրոնական դրամատունը թողարկած է արծաթեայ յուշադրամ մը, դիմերեսին՝ Կալկաթայի Յայոց ճեմարանի շէնքի եւ Սուրբ Նազարէթ հայկական եկեղեցւոյ պատկերներէն հատուածներ, իսկ դարձերեսին՝ Յայոց ճեմարանի պատկերահարմար (հեղինակ՝ Լուսինէ Լալայեան):

Հանդիսութեան մասնակիցներու շարքին էին ներկայ եւ նախկին աշակերտներ, ուսուցիչներ, հոգեւոր եւ կրթական մշակներ:

Գեմարանի 200-ամեակի ձեռնարկները պիտի շարունակուին:

Այս ճեմարանը կարելոյ ոչանակութիւն ունի նաեւ հայ-հնդկական յարաբերութիւններուն տեսակետէ: Ան ուրոյն խորհրդանշան մը կը համարուի թէ՛ անոնց անցեալի խորութեան եւ թէ՛ համագործակցութեան պատմական արմատներուն շուրջ:

Յ. Գ. - Կալկաթայի Յայոց մարդասիրական ճեմարանի հիմնադրութեան 200-ամեայ յոբելեանին առթիւ գրոյց մը ունեցանք Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի Զրիստոնէական դաստիարակութեան կեդրոնի տնօրէն Տ. Չաքարիա Ճ. Վրդ. Բաղումեանի հետ, որ եւս մասնակցեցաւ Երեւանի ձեռնարկին: Ան այս հիմնաւոր կրթօճախի տեսուչներէն մին է, որ մեզի պատմեց իր

պաշտօնավարութեան շրջանին եւ առկա մարտահրաւերներուն շուրջ: Յառաջիկայ չորեքշաբթի մեր այս էջին վրայ պիտի ներկայացնենք հայր սուրբին հետ հարցազրոյցը:

ՊԱՏՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏՔԵՐՈՎ

Կալկաթայի Յայոց մարդասիրական ճեմարանը հիմնադրուած է 1821 թուականին, Ս. Նազարէթ հայկական եկեղեցւոյ մերձակայքը՝ հնդկահայ համայնքի եւ հայազգի բարերարներ Աստուածատուր Սուրատիանեանի եւ Մնացական Վարդանեանի նախաձեռնութեամբ: 1825 թուականին ճեմարանին միացուած է Կալկաթայի Գալուցեան հայկական դպրոցը, իսկ 1949 թուականին՝ 1922-ին հիմնադրուած Կալկաթայի Դաւիթեան օրիորդաց հայկական դպրոցը: Մինչեւ 1870 թուականը ճեմարանը ունեցած է իր ինքնուրոյն կրթական ծրագիրը, սակայն յետագային անիկա համապատասխանեցուած է Կալկաթայի համալսարանի քննութիւններու պահանջներուն: 1883-ին հաստատութիւնը պաշտօնապէս ճանչցուած է որպէս միջնակարգ դպրոց, իսկ 1888-ին դասուած է Կալկաթայի համալսարանի քոլէճներու շարքը:

1888-1891 թուականներուն ճեմարանին կից գործած են յատուկ դասընթացքներ՝ Կալկաթայի համալսարանի արուեստի ճիւղին համար դիմորդներ պատրաստելու: Գեմարանը ունի ընդարձակ հողատարածութիւններ, բուժարան, տղոց եւ աղջիկներու համար նախատեսուած գատ կացարաններ:

1828-ին ճեմարանին կից հիմնադրուած է «Արարատեան» գրադարանը, որ ուներ ամենամեծ հայկական գիրքերու եւ ձեռագրերու հաւաքածոներէն մէկը աշխարհի մէջ:

1824-ին հիմնադրուած է տպարանը, որ գործած է շուրջ յիսուն տարի: Գեմարանին մէջ դասաւանդած են անուանի մտաւորականներ. օրինակ՝ Յարութիւն Գալուցեան, Մեսրոպ Թաղիադեան եւ այլք:

1999-ին Կալկաթայի Գերագոյն ատենախորհումը Յայոց մարդասիրական ճեմարանը յանձնուած է Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի եւ Ամենայն Յայոց Կաթողիկոսի ինքնակալութեան: Նոյն դատարարութիւնը վերապահուած է ճեմարանի գործունեութիւնը տնօրինելու իրաւունքը: Կը վերահսկուին ուսումնական ծրագիրները, աշխատողներու նշանակումներն ու փոփոխութիւնները, դպրոցին վիճակն ու ինքնամբ:

Ներկայիս հաստատութեան ներս ուսանող աշակերտներուն մեծամասնութիւնը Յայաստանէն է (տարեկան 10-15 աշակերտ), կ'ուսանին նաեւ հայ աշակերտներ Հնդկաստանէն, Իրանէն, Իրաքէն, Սուրիայէն եւ այլ երկրներէ:

Սաներուն եւ ուսուցիչներուն կեցութեան, գրեական պիտոյքներուն, ուսման վարձին եւ ամսականներուն ծախսերը ամբողջովին կը հոգայ ճեմարանը: Ուսուցման հիմնական լեզուն անգլերէնն է: Գեմարանին մէջ, բացի հայագիտական եւ բնագիտական առարկաներէն, աշակերտները կը սորվին նաեւ հնդկերէն, ռուսերէն, պարսկերէն, արաբերէն: Բարձր յառաջադիմութիւն ունեցող աշակերտներուն հնարաւորութիւն կը տրուի ուսումը շարունակել Հնդկաստանի եւ աշխարհի գանազան բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւններէն ներս:

«Ժամանակ»/Պոլիս

Ապրիլի 24-ի Ընդառաջ «Արաս»-էն Լոյս Տեսաւ Թանէր Աբջամի Նոր Գիրքը

Պոլսոյ «ժԱՄԱՆԱԿ»-էն կը տեղեկանանք, որ Ապրիլի 24-ի ընդառաջ «Արաս» հրատարակչութիւնը ընթերցասէրներու տրամադրութեան տակ դրած է յատկանշական գիրք մը: Եղեռնի 106-րդ տարելիցի սեմին «Արաս» լոյս ընծայած է «Ermeni Soykırımı'nın Kısa Bir Tarihi» գործը, որու հեղինակն է Թանէր Աբջամ: Այս վերջինը, ծանօթ է, որ Յայոց ցեղասպանութեան վերաբերեալ ուսումնասիրութիւններու տեսակետէն հեղինակաւոր անուն մըն է: Տասնամեակներէ ի վեր ան

կ'աշխատի այս նիւթին վրայ: Թանէր Աբջամ հարցը թէ՛ շատ լայն տեսանկիւնէ ուսումնասիրած է եւ թէ՛ ատեն-ատեն կեդրոնացած՝ նեղ մասնագիտական երեսակներուն վրայ: Ան ի յայտ բերած է կարեւոր փաստաթղթեր, որոնք այս նիւթի վերաբերեալ բանավէճի ամբողջին մէջ առանցքային սահմանումներու առիթ հանդիսացած են: Պատմաբանը կը համագործակցի նաեւ սփիւռքահայ գանազան շրջանակներու հետ եւ այս հանգանակները պաշտօնական տեսակետներու հետամուտ շրջանակներուն կողմէ քննադատութեան առարկայ կը դարձուի՝ իր ծաւալած գործունեութեան առարկայականութեան տեսակետէ:

«Արաս»-ի կողմէ հրատարակուած Նոր գործը Թանէր Աբջամի ցարդ հեղինակած գիրքերու շարքին որոշ չափով կ'առանձնանայ, որովհետեւ ան փորձած է նիւթը համաշօտակի եւ մատչելի ձեւով մատուցել՝ ընթերցողները մտածումներու մղելու նպատակով: Այսօր հրատարակ կ'ելլէ գիրքը, որու բովանդակութեան մէջ Օսմանեան արխիւներէ փաստաթուղթերու առարկայական արժեւորման լոյսին տակ մատուցուած են բոլոր հարցերը: 1915-ը այս

աշխարհագրութեան ամենամութ շրջաններէն մին կը համարուի եւ Թանէր Աբջամ իրադարձութիւնները կը դիտարկէ պաշտօնական տեսակետներու ազդեցութենէն զերծ ձեւով: Հրատարակիչները կը մատնանշեն, որ Օսմանեան կայսրութիւնը եւ Թուրքիոյ Հանրապետութիւնը կարգ մը առումներով յստակօրէն կը տարանջատուին, ունին սուր ճամբաբաժաններ, սակայն, միեւնոյն ժամանակ, կարգ մը առումներով ալ ունին հետեւողականութիւն եւ շփում: Այս ոլորտներու վերաբերեալ իրադարձութիւնները, հասկացութիւններն ու վեճերը վերջին տարիներուն պատմաբաններու առանձին ուշադրութեան առարկայ կը դառնան: Կայսրութեան հանրապետութիւն անցումի ամենատուր ու ողբերգական անկիւնադարձներէն մեկուն վրայ ի յայտ կու գայ հայկական հարցը, որու «կարգադրուած» շրջանը սահմանափակ չէր միայն 1915-1918 թուականներով: Թանէր Աբջամ, որ շուրջ երեսուն տարիէ ի վեր որպէս պատմաբան խոշորացոյցի տակ առած է այս նիւթը, ներկայ գիրքին մէջ թել ամփոփում մը կը մատուցէ, սակայն, ընդհանուր շրջանակ մըն ալ կը զօժ՝ բիւրեղացնելու համար 1878-

1923 ժամանակաշրջանի վերաբերեալ ընկալումները: Օսմանեան կայսրութեան մէջ՝ գրեթէ չորս բնակիչէն մին քրիստոնեայ էր: Այսպիսի ժողովրդագրական իրականութենէ մը վերջ, ըստ հրատարակիչներուն, ցեղասպանութիւնը հայոց հետ սահմանափակ չէ մնացած եւ գործընթացը այսպիսի հետեւանքներու ծնունդ տուած է, որ քրիստոնեայ տարրերը ընկերային եւ մշակութային առումով ոչնչացուած են: Հանրապետական շրջանի քաղաքականութիւններով այս գործընթացը տեսականացուած է գանազան միջոցներով: Ուստի, մերօրեայ Թուրքիոյ ընկալման տեսանկիւնէն ալ այս բոլորը ունին բանալիի նշանակութիւն: Թանէր Աբջամի այս գիրքը Օսմանեան պետութեան քրիստոնեայ բնակչութեան՝ համակեցութենէ դէպի ոչնչացում տարուելը կը բացատրէ, որոշումներ առած ենթակայներով հանդերձ: Հրատարակիչները կը մատնանշեն, որ փորձառու պատմաբանը այս բոլորը մատչելի կառուցուածքով մը ընթերցողին կը ներկայացնէ իր հարուստ պաշարով: Գիրքի խմբագիրներն են Օնուր Զոյիլիթ եւ Ռոպեր Զօյիլթաշ:

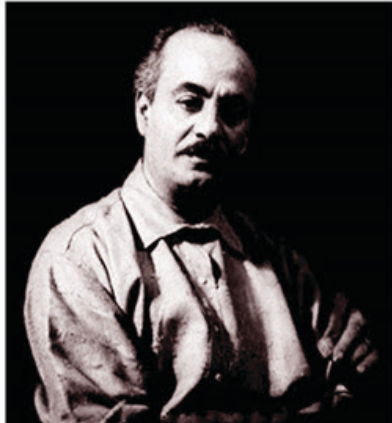
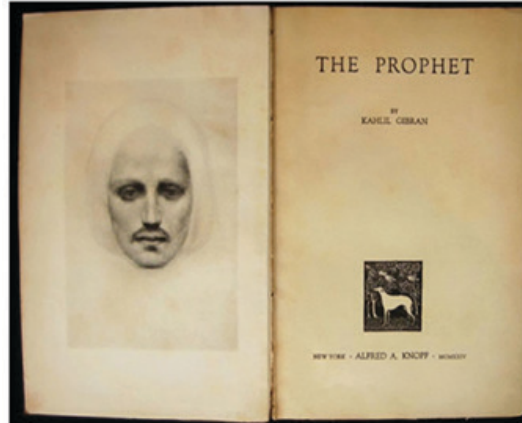
Ժարան Խալիլ ժարանի «Մարգարեն» Գլուխ Գործոցի Հայերէն Թարգմանութեանց Մասին

ՅԱՐՈՒԹ ԿԻԼԻԻՉԵԱՆ

Լիբանանա-ամերիկացի մեծատաղանդ ու աշխարհահռչակ բանաստեղծ, փիլիսոփայ, նկարիչ ժարան Խալիլ ժարան (1883-1931) «Մին է Լիբանանի գրականութեան զագայթներէն,- եթէ ոչ բարձրագոյնը», ինչպէս կ'ըսէ Լիբանանի ատենոյ ներքին գործոց նախարար Շեյխ Փիեռ ժմայել՝ Սիսակ Յ. Վարժապետեանի «Ճարան Խալիլ ժարան» կէսըն ու գործը» (1966) գիրքին համար գրած յառաջաբանին մէջ:

Իր գլուխ գործոցը կը համարուի «Մարգարեն» արձակ քերթումներու հաւաքածոն, որ առաջին անգամ տպուած է 1923-ին 1 հրատարակիչ Ալֆրետ Էսնֆի կողմէ: Ան արժանացած է բազմաթիւ վերահրատարակութեանց ու թարգմանուած աւելի քան հարիւր լեզուներու (3-րդը ամենաշատ թարգմանուած գիրքերու առաջին տասնեակին մէջ) 3, որոնց կարգին՝ հայերէնի, եւ այն ալ՝ մի քանի անգամ: Անթիլ-անհամար յօդուածներ գրուած են ընդամենը 107 էջոց այս գիրքին մասին՝ վեր առնելով անոր տեղն ու արժեքը համաշխարհային գրականութեան մէջ (ու սա այնպիսի գիրք մըն է, որուն շուրջ կարծիքները միշտ թեր են, երբեք՝ դեմ): Հետեւաբար, որպէսզի մեր ըսելիքը պարզ կրկնութիւն չըլլայ, պիտի փորձենք անդրադառնալ անոր հայերէն թարգմանութեանց: Սակայն, նախքան այդ, ինչպէ՞ս գրուեցաւ այս գիրքը: Յատկանշականը այն է, որ ան մէկ օրէն միւսը լոյս աշխարհի չեկաւ, այլ անցաւ երկար, շատ երկար ուղիէ մը, ինչ որ ցոյց կու տայ, որ գրական գործ մը, որքան ալ «հանճարեղ» ըլլան հեղինակին արտայայտած խոհափիլիսոփայական միտքերը, յաջողութիւն չի գտներ,- եւ շատ հաւանական է, որ ժարանի այս գործն ալ չգտներ,- եթէ ան չանցնի բիւրեղացումի հարկադիր գործընթացէն: «Մարգարեն»ը առաջին անգամ գրուեցաւ արաբերէնով, երբ դեռ ժարան կը յաւանատէր Էշրէֆիէի Սաժես գոլէճը: Հարկ է հոս նշել, որ նախնական տարբերակը բոլորովին տարբեր յղացումով մը գրուած էր եւ ոչ մէկ առնչութիւն ուներ մեր այսօրուան գիտցած «Մարգարեն»ին հետ: Բացի այդ՝ ան դեռ խակ էր ու յաւելելով ժամանակի կը կարօտեր բիւրեղանալու համար: Ահաւասիկ ճիշդ այս պատճառով ժարան զայն առժամայէս մէկդի դրաւ: Երբ 1908 թուականին Փարիզ գնաց ուսանելու, ան վերընթերցեց ձեռագիրը ու որոշեց վերամշակել զայն: Սակայն, ըստ երեւոյթի, տակաւին «անոր ժամանակը չէր եկած»: Միայն 1912-1918 տարիներուն էր, որ, ուրեմն, այս գործը սկսաւ քիչ-քիչ ստանալ այսօրուան տեսքը 7 ու արդէն անգլերէնով հրատարակուեցաւ լոկ մի քանի տարի ետք՝ 1923-ին: Արդ, «Մարգարեն»ը ուղբեր թարգմանած են հայերէնի: Իսկ անոնց մէջէն որո՞նք կամ որո՞նցը կարելի է յաջողած համարել: Ի վերջոյ կա՞յ հայ թարգմանիչ մը, որ գլուխ հանած է սա դժուարին գործը ու հայացուցած

«Մարգարեն»ը: Ուրեմն, թէկուզ հպանցիկ, քիչ մը խօսինք այս նիւթերուն շուրջ: «Մարգարեն»ը առաջին անգամ հայերէնով հրատարակուեցաւ 1966-ին. թարգմանիչը՝ Սիսակ Յ. Վարժապետեան (1905-1982), որ եղած է լիբանանահայ մանկավարժ ու թարգմանիչ: Ըլլալով ժարանի գրականութեան սիրահար՝ ան լոյս ընծայած է գիրք մը, ուր կը ներկայացուի ամբողջական ժարանը. անոր կենսագրութիւնն ու գրական գործունէութիւնը, «Մարգարեն»ը, ինչպէս նաեւ զանազան թարգմանութիւններ անոր անգլերէն ու արաբերէն գործերէն: Գիրքը կը կոչուի «Ճարան Խալիլ ժարան. կէսըն ու գործը»: Այնտեղ, ինչպէս նշեցի, տրուած է նաեւ «Մարգարեն»ը՝ տաղաչափեալ ու յանգաւոր: Թէ ինչո՞ւ ոչ արձակ բանաստեղծութեան ձեռքով, ապա թարգմանիչը այսպէս կը բացատրէ այդ ընտրութիւնը. «Նախ հայերէնի թարգմանեցի զայն արձակ: Կարդացի ու կարդացի յաճախ, սակայն չսիրեցի: Անգլերէն բնագիրը աւելի սահուն էր, երաժշտական ու հաճելի, մանաւանդ երբ բարձրաձայն կարդացուի: Ո՛չ, պէտք էր աւելի լաւ ձեւ մը գտնել: Ուստի ամբողջ գիրքը վերածեցի արձակ բանաստեղծութեան: Սակայն այս մէկն ալ չգոհացուց զիս: Թէեւ բանաստեղծութիւն, բայց չափերու անհաւասարութիւնը ու յանգերու այլազանութիւնը կը նսեմացնէին գործը ու կը կաղացնէին ընթերցումը: Կարելիութեան սահմանին մէջ հարազատօրէն պահելով հանդերձ բնագիրին իմաստը՝ թարգմանութիւնը պէտք էր ըլլար սահուն, ինչեղ ու երաժշտական: Ուստի դիմեցի երրորդ ու դժուարագոյն ձեւին. վերածել գիրքը տաղաչափեալ ու յանգաւոր լայնաշունչ քերթումի մը» (էջ 54): Մեծապէս գնահատելով հանդերձ Ս. Վարժապետեանի՝ «կատարելագոյն» գործ մը տալու նախանձախնդրութիւնը՝ յանուն ճշմարտութեան խոստովանելիք, որ ի հեճուկս կատարուած տրանսլացիոն աշխատանքին՝ թարգմանութիւնը բոլորովին գուրկ է բանաստեղծական աւելնէ, եւ յանգաւորումը՝ բռնի, մէկ խօսքով՝ «հարազատ» ու «ներկայանալի» գործ մը չէ ան. հոն կարելի չէ գտնել բանաստեղծ ժարանը: Երկրորդ թարգմանութիւնը կատարած է Եր. Տ. Գարաճեան: Տպուած է Պէյրութ լոյս տեսնող «Բագին» գրական հանդէսի Մարտ-Օգոստոս 1981-ի թիւերուն մէջ յաջորդաբար: Սա, համեմատած Վարժապետեանի աշխատանքին, պէտք է ըսել՝ աւելի յաջող է: Այնուհանդերձ, հոս եւս կը պակսին անգլերէն բնագիրին բանաստեղծական հանդիսաւորութիւնն ու նուրբ երաժշտականութիւնը: Միով բանիւ՝ Գարաճեանի թարգմանութիւնը անկեղծօրէն կը կարօտի լուրջ մշակումի: Ինչպէս գիտենք, ժարանի անգլերէնը կատարելաւ ու բիւրեղեայ լեզու մըն է, միևնույն Գարաճեանի հայերէնը՝ բաւականաչափ չմշակուած ու ոչ-գեղեցիկ: Իրողութիւնը այն է, որ եթէ յաջող ըլլար Գարաճեանի թարգմանու-

թիւնը, ապա ուրիշի մը ձեռնարկելու անհրաժեշտութիւնը երբեք պիտի չզգացուէր. շատ հեռու չէրթանք, այսօր ո՞վ կը համարձակի թարգմանել Զիփիլիսկի «Եթէ»-ն՝ Մ. Իշխանի չքնաղ հայացումը կարդալէ ետք: Յիմարութիւն պիտի ըլլար այդպիսի բան մը: Շարունակեմք: Ըիշդ երկու տարի ետք՝ 1983-ին, ժարանի ծննդեան հարիւրամեակին առիթով ՅԵՅՈՍ-ը (Հայաստանեայց եկեղեցւոյ համալսարանական ուսանողներու միութիւն), իր կարգին, լոյս ընծայեց «Մարգարեն»ի հայերէն թարգմանութիւնը: Թարգմանիչներն էին՝ Խաչիկ Տետեան, Վազգէն Էթիեմեզեան, Հրաչ Սարգիսեան եւ Անուշահան վրդ. Դանիելեան: Վարչութեան «Երկու խօսք»ին մէջ կը կարդանք հետեւեալը. «Մեր այս թարգմանութիւնը կու գայ յայտնաբերելու երիտասարդական-ուսանողական նոր ճիգ մը՝ ճարանը մեկնաբանելու իր ոգիին հաւատարիմ՝ ոչ-բանաստեղծական թարգմանութեամբ, ուր նաեւ հարթուած ըլլան որոշ անճշտութիւններ» (էջ 3): Ահաւասիկ, ինչպէս կը տեսնենք, արդէն յստակօրէն նշուած է, որ իրենց նպատակն է տալ «ոչ-բանաստեղծական», սակայն ժարանի բառ ու խօսքին «հաւատարիմ» թարգմանութիւն մը: Հակառակ իրենց մտադրութեան՝ թարգմանութիւնը, պէտք է ըսել, աւելի «բանաստեղծական» հով մը ստացած է, քան նախորդ երկուքը (Վարժապետեանինը պարզապէս աւելորդ է. մէրք իր աշխատանքին): Սակայն յիշեալը նկատելով «Մարգարեն»ի հայերէն յաջողագոյն թարգմանութիւնը՝ ճիշդ չէ: Մեծապէս գնահատելի է, անշուշտ, որ «հարթուած են որոշ անճշտութիւններ», - բան մը, որ թարգմանիչ մը պարտի ընել, երբ կը ձեռնարկէ թարգմանութեան ստեղծագործութեան մը, որ արդէն իսկ մի քանի անգամ թարգմանուած է իրմէ առաջ, - սակայն, ի՞նչ խօսք, սա բաւարար չէ դեռ: «Մարգարեն»ը կրնար թարգմանել միայն ու միայն տաղանդաւոր բանաստեղծ մը, որ կը ներապրի ժարանի իւրաքանչիւր բառը, լաւապէս կ'ըմբռնէ անոր խօսքին խորութիւնը ու կը յաջողի, - թէկուզ քիչ մը դժուարութեամբ, - մեզի տալ «հայախօս ժարանը»: Ըիշդ ա՛յս փորձեց ընել բանաստեղծ Վահէ Վահեան (1908-1998) մէկ տարի ետք՝ 1984-ին, հրատարակելով «Մարգարեն»ի իր թարգմանութիւնը, որ ինքնին յաջողութիւն մըն է եւ, ի դէպ, կը գլեկ'անցնի Վարժապետեանի, Գարաճեանի ու ՅԵՅՈՍ-ի թարգմանութիւնները (այս երեքէն ընդամենը ՅԵՅՈՍ-ինը արձանի է գնահա-

տանքի): Կը նկատեք, չէ՞, որ «Մարգարեն»ի գրեթէ բոլոր հայ թարգմանիչները եղած են ոչ-բանաստեղծներ, ոչ մէկ առընչութիւն ունեցած են բանաստեղծութեան հետ՝ բացի Վահէ Վահեանէն: Սա կը նշանակէ, որ մեր գրողները այնքան ալ չեն զբաղած այս գլուխ գործոցով: Միևնույն ան արձանի է ոչ միայն թարգմանութեան, այլեւ լուրջ ուսումնասիրութեան: Սակայն բուն ինդիոր այս չէ. Վահէ Վահեանի թարգմանութիւնը, - լաւագո՛յնը, ինչպէս ըսինք, բարդատառ միւսներուն, - տարածուած չէ Սփիւռքի մէջ. գրասէր շրջանակներ տեղեակ իսկ չեն, որ ան թարգմանած է «Մարգարեն»ը՝ դեռ 1984-ին: Պատճառը, - շատ պարզ է. այսօր հրապարակի վրայ գտանելի չէ Վահեանի տարբերակը, որովհետեւ ծո՛յլ հրատարակիչներու «նստկանութեան» պատճառով ան չէ արժանացած վերահրատարակութեանց, ինչ որ բնաւ ու բնաւ «գարմանայի չէ»: Սփիւռքի մէջ, ուր «անտեր-անտիրականներ» ենք, շատ սովորական են նման երեւոյթներ: Միևնույն ատեն խօսեցանք արեւմտահայերէն թարգմանութեանց մասին: Համառօտ անդրադառնալով արեւելահայերէն թարգմանութեան եւս. այդ, կայ միմիայն մէկ արեւելահայերէն թարգմանութիւն, որ տպուած է 2016-ին (քիչ մը տարօրինակ է, այնպէս չէ), եւ թարգմանիչը Սոնա Զիլքքեանն է: Կայ ուրիշ մըն ալ, որ, սակայն, թարգմանութիւն չէ, այլ ուղղակի փոխադրում արեւմտահայերէնէ արեւելահայերէն (հիմք ընդունուած է ՅԵՅՈՍ-ի տարբերակը): Պէտք է ըսել, որ խիստ գնահատելի է Զիլքքեանի աշխատանքը: Թէեւ միակ արեւելահայերէն թարգմանութիւնը, սակայն ուղղակի գերագանց: Յիւրաքանչիւր, թարգմանիչը յաջողած է հայացնել «Մարգարեն»ը՝ պահելով ժարանի հոգեհուպ, առիւթնոր ու գերող բանաստեղծականութիւն-երաժշտականութիւնը, ինչպէս նաեւ անոր տողերուն դիւր ու սահուն զարգացումը: Վահէ Վահեանի հետ մէկտեղ Սոնա Զիլքքեանը կարելի է համարել այս գլուխ գործոց երկին լաւագոյն հայ թարգմանիչը: Չէ բացառուած, որ տասնամեակ մը ետք ինչ-որ մէկը գայ ու վերստին ձեռնարկէ այս գործին թարգմանութեան: Սակայն, կը կարծեմ, Վահէ Վահեանի ու Սոնա Զիլքքեանի խիստ որակեալ ու արժեքաւոր թարգմանութիւնները լիովին բաւարար են: Նորի մը կարիքը բացարձակապէս չկայ: Ատոր փոխարէն ընդամենը վերահրատարակել այս երկու լաւագոյնները: Այսքան:

Ոչ եւս է Վարդան Գրիգորեան

Չայաշխարհէն խորհրդանշական դէմքեր այս շրջանին իրերայաջորդ ձեռով կը հեռանան երկրաւոր կեանքէ. ոչ եւս է Վարդան Գրիգորեան, որու կորուստը մեծ ցաւ ստեղծած է:

«Ժամանակ» կը հաղորդէ, որ նախընթաց օր երեկոյեան, 87 տարեկան հասակին իր մահկանացուն կնքած է Նիւ Եորքի «Քառնելի» հիմնարկի նախագահ Վարդան Գրիգորեան: Այս վերջինը անցեալի մէջ եղած էր Նիւ Եորքի գրադարանի եւ «Պրաուն» համալսարանի նախագահը:

Վարդան Գրիգորեան պարսկահայ ընտանիքի մը շահաւորն էր: Ան ծնած էր Թաւրիզի մէջ եւ փոքր տարիքին Պէյրութ մեկնած էր՝ աւարտելով տեղւոյն «Նշան Փալանճեան» ճեմարանը, որ կը գործէ Համազգայինի հովանաւորութեան ներքեւ: Փայլուն աշակերտ, Վարդան Գրիգորեան շատ երիտասարդ տարիքին գաղթած էր Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ, ուր նոյն յաջողութեամբ շարունակած էր իր ուսումը՝ մասնագիտանալով մարդաբանութեան եւ մշակոյթի ոլորտներուն վրայ: Կեանքի որչ տեւողութեան ան եղած էր հայ մամուլի համակիր մը եւ միշտ օժանդակած սփիւռքեան զանազան հայկական թերթերու:

«Քառնելի» հիմնարկի աղբիւրները հաղորդեցին, որ Վարդան Գրիգորեան անակնկալօրէն հիւանդանոց փոխադրուած էր ստամոքսի ցաւի հետեւանքով: Դժբախտաբար, իրեն համար ի սպաս դրուած բժշկական խնամքը բաւարար չէ եղած կեանքը փրկելու:

Վարդան Գրիգորեան եղած էր «Պրաուն» համալսարանի առաջին օտարազգի նախագահը: Արժանացած էր Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու նախագահին կողմէ շնորհուած «Ազատութեան» մետալին: Գիտնական ու բարերար Վարդան Գրիգորեան վերջին տարիներուն եղած էր «Աւրորա» մարդասիրական նախաձեռնութեան համահիմնադիրներէն մին՝ Նուպար

ԱՖեէանի եւ Ռուբէն Վարդանեանի հետ: Նիւ Եորքի «Քառնելի» հիմնարկը Վարդան Գրիգորեանի մահուան մասին տեղեկացնելու զուգահեռ ներկայացուցած է նաեւ իր ցաւակցութիւնները:

Երեկ, Վարդան Գրիգորեանի մահուան արձագանգեց նաեւ Երեւանի ղեկավարութիւնը: Չայաստանի Հանրապետութեան նախագահ Արմէն Սարգսեան այս տխուր առթիւ հրապարակեց ցաւակցական մը: Պաշտօնական աղբիւրներու հաղորդումներով, նախագահ Սարգսեանի ցաւակցականին մէջ նշուած է հետեւեալը.

«Շատ ցաւալի լուր ստացայ. վախճանած է ամերիկեան ժամանակակից մտքի եւ հայկական աշխարհի փայլուն դէմքերէն մին՝ կրթութեան ու մշակոյթի նուիրեալ, Նիւ Եորքի «Քառնելի» հիմնարկի նախագահ, «Աւրորա» մարդասիրական նախաձեռնութեան համահիմնադիր, Նիւ Եորքի հանրային գրադարանի նախկին նախագահ, «Պրաուն» համալսարանի առաջին օտարազգի նախագահ, ԱՄՆ-ի նախագահի «Ազատութեան» մետալակիր եւ իմ վաղեմի բարեկամ Վարդան Գրիգորեանը: Օրեր առաջ եւ իր ծննդեան իսկ օրը՝ ապրիլի 8-ին Վարդան Գրիգորեանին յանձնուեցաւ Չայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիութիւնը հաստատող անձնագիրը: Իր ազգի նուիրեալն էր, հայրենիք-սփիւռք կապերու ամրապնդման իսկական մեկենաս. բան մը, որու վկայութիւնը իր հայաստան հանրային գործունեութիւնն էր: Մեր անձնական հանդիպումներու ու զրոյցներու, սփիւռքի մէջ տեղի ունեցած բազում ձեռնարկներու ժամանակ անձամբ առիթ ունեցած են համոզուելու այս ուղղութեամբ: Անկեղծ ցաւակցութիւններս կը յղեմ Վարդան Գրիգորեանի ընտանիքին, հարազատներուն, մերձաւորներուն եւ կը բաժնեմ անոնց ծանր վիշտը»: Այս կորուստին անդրադարձած է նաեւ «The New York Times»:

Ժպրան Խալիլ Ժպրանի «Մարգարէն» Գլուխ Գործոցի Հայերէն Թարգմանութեանց Մասին

Սկիզբը էջ 18

- 1 «Մարգարէն», Ճպրան Խալիլ Ճպրան, հրատարակութիւն ՅԵՅՈՒՄ-ի, Անթիլիաս, 1983, էջ 9:
- 2 Kalem, Glen. "The Prophet Translated". The Kahlil Gibran Collective. www.kahlilgibran.com. 4-9-2018.
- 3 Նոյն անդ:
- 4 Սիսակ Յ. Վարժապետեան, «Ճպրան Խալիլ Ճպրան. կեանքն ու գործը», Պէյրութ, 1966, էջ 47:

- 5 Անդ, էջ 48:
- 6 Անդ, էջ 47:
- 7 «Մարգարէն», Ճպրան Խալիլ Ճպրան, հրատարակութիւն ՅԵՅՈՒՄ-ի, Անթիլիաս, 1983, էջ 9:
- 8 Կայ նաեւ Պոլսոյ հայոց պատրիարք Գարեգին արք. Գազանճեանի թարգմանութիւնը՝ տպուած 1992-ին Իսթանպուլ, որ, սակայն, կարելի չէղաւ ձեռք բերել՝ ներկայ պայմաններուն բերումով:

«Ժամանակ»/Պոլիս

Bild. «Ատրայէյճան Կը Ծաղրէ Պատերազմի Հայ Զոհերը»

Գերմանիոյ յայտնի «Bild» թերթը օրերս անդրադարձաւ Պաքուի մէջ բացուած «Ռազմաւարի պուրակ»ին: Ինչպէս ծանօթ է, Արցախի երկրորդ պատերազմին յաջորդած իրավիճակին մէջ այդ ցուցահանդէսը բացուեցաւ Ատրայէյճանի նախագահ Իլիամ Ալիէւի մասնակցութեամբ՝ ցատու յառաջացնելով հայկական հանրային կարծիքին մօտ: Այնտեղ ցոլացած մտայնութիւնը նախ շատ անարգական է, ապա որեւէ յոյս չի ներշնչեր տարածքաշրջանի ապագայ խաղաղութեան տեսակետ:

Գերմանական պարբերականն ալ միացած է այդ քննադատութիւններուն՝ մատնանշելով, որ Ատրայէյճան կը ծաղրէ պատերազմի հայ զոհերը: Թերթը գրած է, որ կէս տարի առաջ Ատրայէյճան յարձակեցաւ Լեռնային Ղարաբաղի վրայ ու գրաւեց զայն: «Bild» բռնապետ որակած է Իլիամ Ալիէւը, որ 2003 թուականէն ի վեր Ատրայէյճանի նախագահն է: Ըստ յօդուածին, իրականութեան մէջ, այս «այգին» կը հետապնդէ միայն մէկ անճաշակ նպատակ: Ալիէւ արդէն այցելած է ցուցահանդէսը, զոհուած հայ զինուորներու սաղաւարտներէն պատրաստուած անցքին մէջ ան ամբողջապէս ռազմական համագոյնողով զագրելի տեսք մը պարզած է: Գերմանական թերթը ցաւալի փաստ մը նկատած է, որ դպրոցականներն ալ պետք է այցելեն այդ նոդկալի ցուցահանդէսը:

Յօդուածին մէջ տեղ տրուած է նաեւ Հայկական բարեգործական ընդհանուր միութեան (ՀԲԸՄ) Գերմանիոյ գրասենեակին կողմէ հրապարակուած մօտեցումներուն: Նշուած է, որ ՀԲԸՄ հայկական սփիւռքեան խոշորագոյն միջազգային կազմակերպութիւնն է: «Հայերը Ատրայէյճանի կողմէ տակաւին 20-րդ դարու սկիզբին ապամարդկայնացուած, հետապնդուած եւ սպաննուած են: Այս պատճառով սոյն ցուցահանդէսը տարածքաշրջանէ ներս հակահայկական ատելութեան աւանդոյթի մաս կը կազմէ: Պուրակը ատելութեան տաճար մըն է», նշած են ՀԲԸՄ-ի աղբիւրները:

Նոյն յօդուածին մէջ տեղ գտած է նաեւ իրաւապաշտպանի մը խօսքը, ըստ որում Ալիէւ կրնայ ներկայիս ձեռնամուխ ըլլալ հայաբնակ տարածքներու հայաթափման եւ հայկական եկեղեցիները հողին հաւասարեցնելու:

«Տքնաջան Աշխատանք Կը Տանինք, Որպէսզի Դուք Ստանաք Պատշաճ Պատասխան». Սպիտակ Տունը Պատասխանած է Հայ Պատմաբաններուն

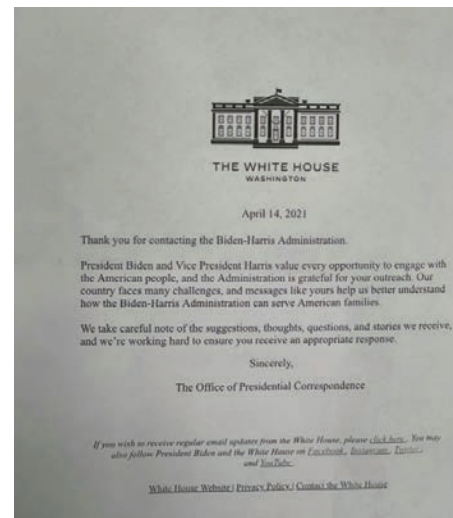
Կարեւոր համարելով այն հանգամանքը, որ ԱՄՆ Քոնկրէսն ու Ծերակոյտը արդէն ընթացքի մէջ դրած են Հայոց Ցեղասպանութեան ճանաչման խնդիրը եւ վերջին փուլով ատիկա արդէն ԱՄՆ նախագահի իրաւասութիւնն է, Հայաստանի պատմագետներու ընկերակցութիւնը, Հայոց Ցեղասպանութեան ուսումնարանը, Երեւանի պետական մանկավարժական համալսարանը, որը գիտական հանրութիւնը միացեալ նամակով դիմել էր ԱՄՆ նախագահին՝ Ապրիլ 24-ի նախօրեակին, որպէսզի ատկէ հետեւութիւն ընէին «Ցեղասպանութիւն» բառը գործածելու հարցով: Այս մասին, ըստ Yerki.am-ի, ըսաւ ՀՀ Գիտութեան Ազգային Ակադեմիայի պատմութեան ուսումնարանի տնօրէն Աշոտ Մելքոնեան, ԳԱԱ-ի մէջ՝ «Հայոց Ցեղասպանութիւն»

Թուրքիոյ պատասխանատուութիւնը երբեք եւ այսօր» կլոր սեղան-քննարկման ընթացքին:

Ան նշեց, որ այդ նամակը ուղարկուած էր ԱՄՆ՝ Ճօ Պայտընին, նամակը հասած էր Սպիտակ տուն եւ իրենք այնտեղէն ստացած են պատասխան, որուն բնօրինակն ալ Աշոտ Մելքոնեանը հրապարակեց:

Հայ պատմաբաններուն՝ Սպիտակ տան պատասխանին մէջ կը նշուի, որ ԱՄՆ նախագահ Պայտընը եւ փոխնախագահ Հարիսը կը գնահատեն իրենց հետ շփուելու իւրաքանչիւր հնարաւորութիւն, եւ վարչակազմը շնորհակալ է տեղեկատուութեան համար:

«Մեր երկիրը կը բախի բազմաթիւ մարտահրաւերներու, եւ ձեր նմանօրինակ նամակները կ'օգնեն մեզի աւելի պարզ եւ լաւ հասկնալու, թէ ինչպէս Պայտընը-Հարիս վարչակազմը կրնայ օգտակար ըլլալ ձեզի: Մենք ուշադիր նկատի կ'առնենք մեր ստացած առաջարկները, միտքերը, հարցումներն ու պատմութիւնները եւ կ'աշխատինք տրեսաջան, որպէսզի դուք ստանաք պատշաճ պատասխան», - ըսուած է նախագահ Պայտընի նամակագրութեան գրասենեակին ուղարկած պատասխանին մէջ: Նշենք, որ ԱՄՆ նախորդ Ռէկլընը գործածած է այդ բառը, եւ անկէ ետք «Եղեռն» բառը գործածելով՝ կը փորձուի «Ցեղասպանութիւն» բառը շրջանցել:

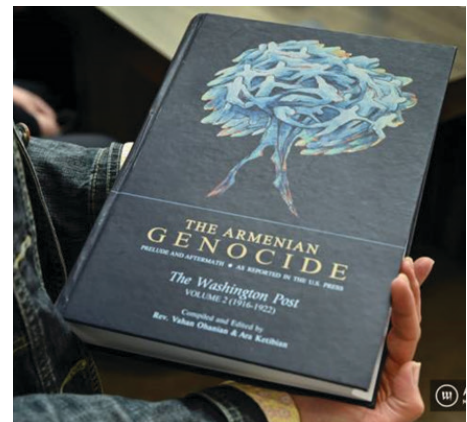

Լոյս Տեսալ «Ուաշինկթըն Փոսթ»ի Հայոց Ցեղասպանութեան Վերաբերեալ Հրապարակումներու Երկհատորեակը

Օսմանեան Թուրքիոյ մէջ 1890-1922 թուականներուն գործադրուած հայերու կոտորածներուն եւ Հայոց Ցեղասպանութեան վերաբերեալ ամերիկեան հեղինակաւոր թերթին՝ «Ուաշինկթըն Փոսթ»ի անդրադարձերը եւ հրապարակումները համալրուած են «Հայոց Ցեղասպանութիւն. Նախերգանք եւ Յետ Գրուածքներ, Հաղորդումներ Ամերիկեան Մամուլին Մէջ. «Ուաշինկթըն Փոսթ»ի 1890-1922 Թուականներու Հրապարակումները» երկու հատորէ բաղկացած գիրքին մէջ, զոր կազմած են Միխայիլեան միաբանութեան միաբան Վահան Ծ. վրդ. Օհանեան

եւ Արա Բեթիպեան: 16 Ապրիլին, Հայոց Ցեղասպանութեան թանգարան-հիմնարկին մէջ տեղի ունեցաւ գիրքին շնորհահանդէսը, որուն ընթացքին հիմնարկի տնօրէն Յարութիւն Մարութեան ըսաւ, որ «Ուաշինկթըն Փոսթ»ի՝ 1890-1922 թուականներուն հրապարակած՝ Հայոց Ցեղասպանութեան վերաբերող յօդուածներէն բաղկացած հատորները հսկայական եւ արժեքաւոր տեղեկութիւններ կը պարունակեն հետազոտողներուն ու ընթերցողներուն համար: Այս մասին

կը տեղեկանանք Armenpress.am-էն: «Այդ տարիներին եւ այդուհետ՝ Հայոց Ցեղասպանութիւնը վերապրածների նկատմամբ ԱՄՆ կառավարութեան ու ժողովրդի դրական վերաբերմունքը պայմանաւորուած էր նաեւ կոտորածներին ամերիկեան մամուլի խորը անդրադարձերով», - նշեց Մարութեան: Ըստ հատորներուն համահեղինակներէն մեկուն՝ Արա Բեթիպեանի, «Ուաշինկթըն Փոսթ»ի առանձնայատկութիւնը՝ իբրեւ Ամերիկայի մայրաքաղաքին մէջ լոյս տեսնող թերթ, քաղաքական բնոյթ ունենալն է: «Այն, ինչ ԱՄՆ Կոնգրեսում խօսուել է հայերի մասին՝ թերթում արձագանգ է գտել: Յատկանշական է, որ այդ տարիներին դիւանագիտական ու քաղաքական գաղտնիքներն այնքան խստօրէն չէին պահպանուում, որքան՝ ներկայում: Շատ յօդուածներ կան, որոնցում տեղ են գտել Թուրքիայում ԱՄՆ դեսպանութեանը Վաշինգտոնից ուղղուած նամակներ», ըսաւ Արա Բեթիպեան՝ անելցնելով, որ երկհատորեակը կ'ամբողջացնէ ամերիկեան

մամուլին մէջ Հայոց Ցեղասպանութեան անդրադարձին վերաբերող նախորդ 5 հատորները: Հայոց Ցեղասպանութեան 1890-1922 թուականներու գծով Ամերիկեան մամուլին մէջ տեղ գտած անդրադարձներուն վերաբերեալ, ընդհանուր առմամբ, արդէն տպագրուած են 7 հատորներ: Կազմողները կը նախատեսեն լոյս ընծայել 3 հատորներ եւս: Շնորհահանդէսին ընթացքին Հայոց Ցեղասպանութեան թանգարան-հիմնարկի փոխտնօրէն Լուսինէ Աբրահամեան եւ Հայկ Սկրտչեան համառօտ կերպով ներկայացուցին երկհատորեակի բովանդակութիւնը: Առաջին հատորին մէջ յատկապէս ներկայացուած են «Ուաշինկթըն Փոսթ»ի հրապարակումները՝ Թուրքիոյ մէջ 1890-1900ականներու կոտորածներուն մասին: Երկրորդ հատորին մէջ տեղ գտած են 1200 յօդուածներ՝ 1916-1922 թուականներուն Հայոց Ցեղասպանութեան, հայերու ու հայկական թեմաներուն վերաբերեալ:

Առողջապահական

Ի՞նչ է Թոքերու Քրոնիք Օպըսթրաքթիվ Հիւանդութիւնը

Թոքերու քրոնիք օպըսթրաքթիվ հիւանդութիւնը (ԹԶՕՀ) վտանգաւոր ախտորոշում է, որ յաճախ կը տեսնուի ծխող մարդոց մօտ: Սակայն, վերջերս, այս հիւանդութիւնը սկսած են ախտորոշել նաեւ չծխողներու մօտ: Ըստ գերմանական Wunderweib ամսագիրին, ատոր պատճառը կրնայ պահուելու ըլլալ վտանգի այնպիսի գործօններու մէջ, ինչպէս՝ «փասիվ» ծխելը, «ճենեթիք» հակումը, օդի ապականուումը, ինքնաշարժներու արտանետումները եւ յաճախակի շնչառական վարակները (օրինակ՝ տկար դիմադրողական համակարգի պատճառով):

Ժամանակագրական կարգով ԹԶՕՀ-ի ախտանիշները մօտաւորապէս այսպէս կը դրսեւորուին՝

- ծանր շնչառութիւն ֆիզիքական ծանրաբեռնուածութեան ժամանակ,
- հազ եւ խորխ,
- «պրոնխ»-ներու գերզգայունութիւն (յաճախ թոքերու բորբոքումներ կը յառաջանան),
- կշիռի կորուստ, աշխատունակութեան անկում,
- մկանային զանգուածի տկարացում,
- սրտանօթային համակարգի փոփոխութիւններ,
- թթուածնային հիւժում (հիփօքսեմիա),
- ոտքերու այտուց,
- պարբերաբար բորբոքում օրկանիզմին մէջ,
- հորմոններու (յատկապէս «թէթոսթերոն»-ի) արտադրութեան նուազում:

Հիւանդներու 40-70%-ը նաեւ կը հանդիպին հոգեբանական խնդիրներու, ինչպէս՝ տագնապը եւ «տիփրեշըն»-ը: **Կը բուժուի՞ արդեօք ԹԶՕՀ-ը** Հիւանդութիւնը կը նկատուի անբուժելի, սակայն ժամանակին սկսուած բուժումը կրնայ բարելաւել կեանքի որակը եւ դանդաղեցնել հիւանդութեան ընթացքը:

Ի՞նչ Պէտք է Ուտել Գիշերուան Կիսուն Չարթնալու Համար

Երբեմն սխալ սննդականոնը կը յանգեցնէ այն բանին, որ մենք արթնանաք գիշերուան կիսուն: Սննդաբան Փուճա Մահիճան Instagram-ի իր էջին վրայ խօսած է, թէ ինչպէ՞ս կարելի է յաղթահարել անհանգիստ քունը եւ գիշերուան կիսուն արթննալը: Մասնագետին խօսքով՝ յաճախ քունի հետ կապուած խնդիրներու պատճառը արեան մէջ շաքարի մակարդակի անկումն է, ինչ որ կը յանգեցնէ «ատրենալին»-ի եւ «քրոթիգոլ»-ի արտազատման: Իր կարգին, քունի հորմոն «մելաթոնին»-ը կը նուազի, ինչ որ կրնայ յանգեցնել վաղաժամ արթննալու: Ինչպէս նշած է սննդաբանը, վերոնշյալ

հարցէն կարելի է խուսափիլ՝ քնանալէն մէկ ժամ առաջ քիչ մը նուշ ուտելով: Նուշը կը պարունակէ «թրիփթոֆան»՝ ամինաթթու, որ կ'օգնէ մելաթոնին արտադրելու. անկապ հարուստ է նաեւ «մակնեգիոլ»-ով, որ կ'օգնէ բարելաւելու քունի որակը: Իր կարգին, սննդաբան Սայի Շի-Փո Փուճը կը յանձնարարէ երեկոյեան երկու «քիուի» ուտել: Անոր խօսքով՝ ուսումնասիրութիւնները ցոյց տուած են, որ քնանալէն մէկ ժամ առաջ այդ պտուղի օգտագործումը կ'օգնէ անելի շուտ քնանալու, անելի երկար քնանալու եւ գիշերները անելի հազուադէպ արթննալու: **afhil.com**

Կարդացէ՛ք եւ տարածեցէ՛ք «Նոր Օր» շաբաթաթերթը

Լուրեր Աշխարհէն

Իսրայէլի մէջ 33 Դեսպանին Մեղադրանք Առաջադրուած Է Փողերու Լուսցման, Չարաշահումներու Օժանդակելու Համար. ՔԿ

Պարզուած են Իսրայէլի մէջ 33 դեսպան Ա. Ս.-ի կողմէ 33 մշակոյթի եւ երիտասարդութեան նախկին նախարարի կողմէ թոյլ տրուած չարաշահումներուն օժանդակելու, ինչպէս նաեւ փողերու լուսցմամբ յանցաւոր ճանապարհով ստացուած գոյքն օրինականացնելու դէպքի շարք մը հանգամանքներ:

Այս մասին յայտնած են քննչական կոմիտէն՝ մանրամասնելով, որ «Արտասահմանեան երկրների հետ մշակութային համագործակցութեան հայկական» հասարակական կազմակերպութեան նախագահ Ա. Ս.-ն օժանդակած է 33 մշակոյթի եւ երիտասարդութեան հարցերու նախկին նախարար եւ վերոնշեալ հասարակական կազմակերպութեան փոխնախագահ Յ. Պ.-ի կողմէ ապօրինութիւններու կատարման: Մասնաւորապէս՝ պատմամշակութային արժէք հանդիսացող շէնքը եւ անոր զբաղցուցած հողամասը ձեւական գործարքի հետեւանքով 550.000 ԱՄՆ տոլարով վաճառած են օՖշորի մէջ՝ Բրիտանական Վիրճինեան

կղզիներուն մէջ գրանցուած, Յ. Պ.-ի հարսին պատկանող ընկերութեան՝ օրինականացնելով յանցաւոր ճանապարհով ստացուած գոյքը: Նշենք, որ Իսրայէլի մէջ 33 դեսպան, վերոնշեալ Ա. Ս.-ն Արմէն Սմբատեանն է: Յիշեցնենք՝ քննչական կոմիտէն անելի վաղ յայտնած էր, որ 33 մշակոյթի եւ երիտասարդութեան հարցերու նախկին նախարար Յասմիկ Պօղոսեանը որպէս մեղադրեալ ներգրաւուած է՝ ծանր հետեւանքներ առաջացնող գործով պաշտօնեական լիազօրութիւնները չարաշահելու եւ փողերու լուսցման համար: Անոր նկատմամբ յայտարարուած է հետախուզում:

Caucasus Heritage Watch-ն Ահազանգած Է Արցախի մէջ Վանքասար Հայկական Եկեղեցոյ Հնարաւոր Վտանգի մասին

Կովկասեան ժառանգութեան պաշտպանութեան կազմակերպութիւնը (Caucasus Heritage Watch) ահազանգած է Արցախի Սարտակերտի շրջանին մէջ՝ Վանքասար կոչուող ժայռի գագաթներէն ամենաբարձրի վրայ գտնուող 7-րդ դարու Վանքասար հայկական եկեղեցոյ հնարաւոր վտանգի մասին: Այս մասին կազմակերպութիւնը տեղեկացուցած է իր թուիթթրեան էջին:

Նշուած է, որ արբանեակային լուսանկարները ցոյց կու տան եկեղեցոյ մօտակայքը գտնուող ծանր թեխնիկա եւ եկեղեցոյ հարեւանութեամբ՝ ճանապարհի եզրին տեղակայուած շինութիւն: Կազմակերպութիւնը դիմած է ատրպէյճանական իշխանութիւններուն՝ պահանջելով բացատրել՝ ի՞նչ նպատակով տեխնիկան եւ շինութիւնը կը գտնուին եկեղեցոյ մօտակայքը:

ԵԱՏՍ Քազանեան Նիստին Ընդառաջ Հայաստանը Կարմիր Խաչին 200 Գերիի Ցուցակ Փոխանցած Է՝ Նիստին Պաքուի Հնարաւոր Մասնակցութեան Զննարկման Առընթեր

ԵԱՏՍ երկիրները կը քննարկեն Ատրպէյճանի պատուիրակութեան հնարաւոր մասնակցութեան հարցը միութեան կառավարման մարմնի նիստին, բայց դեռ ատոր կը խոչընդոտեն Պաքուի եւ Երեւանի միջեւ առկա տարածայնութիւնները, որոնք դժուար թէ վերացուին մինչեւ Քազանի մէջ կայանալիք հանդիպումը: Այս մասին գրած է ՌԲԿ-ն (ռուս.՝ ՐԵԿ) յղում տալով իր հայկական, ռուսական եւ ԵԱՏՍ-ի աղբիւրներուն: «Իրօք, կար այդ գաղափարը (Պաքուն հրաւիրելու): Մենք այնպէս չէ, որ սկզբունքօրէն դէմ ենք, մենք կ'ըսենք, որ կան չլուծուած խնդիրներ, որոնց շարքին՝ ռազմագերիներու հարցը»,-

ըսած է հայկական կողմէն ՐԵԿ-ի դիւանագիտական աղբիւրը: Երեւանը կազմած է ռազմագերիներու ցուցակը, որուն մէջ կայ շուրջ 200 անուն, եւ այն արդէն փոխանցուած է Կարմիր խաչին: Այս մասին ՐԵԿ-ին ըսած է հայկական կողմէն մէկ այլ գրուցակից, որ ծանօթ է թեմային: ՐԵԿ-ի հարցման Ռուսաստանի եւ Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարութիւնները պատասխանած են, որ միութեան կազմին մէջ կարգավիճակ չունեցող երկիրներու խորհուրդի նիստին մասնակցութիւնը դեռ կը քննարկուի, ԵԱՏՍ անդամ երկիրներու համաձայնեցուած դիրքորոշում դեռ չկայ:

VARTAN OUZOUNIAN
Founder of Tekeyan Centre,
Chairman of Tekeyan
Centre Fund Armenia

**TEKEYAN
CENTRE FUND**

**SUPPORT
SCHOOLCHILDREN
of five Tekeyan Schools
in Armenia and Artsakh
PROGRAM SINCE 2010**

The TCF's annual school projects:

- Olympiad
- Museums & Sightseeing Tours
- Summer Camp
- Tekeyan Sports Games
- Free Textbooks for Needy Children
- School Renovation

In 2010-2019 Support Schoolchildren spent about \$ 240,800 on school projects and involved more than 6,800 schoolchildren from Yerevan, Gyumri, Stepanavan, Karbi village and Artsakh Berdzor town.

I would like to sponsor Yerevan Tekeyan Centre Fund's "Support Schoolchildren Program" for children in Armenia and Artsakh.

\$100   \$200   \$300   other _____

Please make your cheque payable to:

Nor Or Charitable Foundation
1901 N. Allen Ave, Altadena, CA 91001
Memo: TCF Armenia-Support Schoolchildren

Once you make a donation, please inform the TCF Armenia by email:
info@tekeyancentre.am

Either make a wire transfer:

Bank name: UMPQUA BANK
Swift code: UMPQUS6P
Beneficiary: Nor Or Charitable Foundation
Account No: 9855291390
Bank address: 700 North Central Ave, suite 150, Glendale, CA 91203

Լուրեր Հայաստանի և Արցախի

Անվտանգության խորհուրդը ՕՆԻԿ Գասպարեանի Ձեկոյցին Գաղտնագերծուած Փաստաթուղթը Հրատարակած Է

Ի պատասխան Չինուած ուժերու գլխաւոր շտաբի Նախկին պետ՝ ՕՆԻԿ Գասպարեանի 2020 թուականի Նոյեմբեր 17-ի յայտարարութեան, Անվտանգութեան խորհուրդի գրասենեակը որոշ պնդումներու վերաբերեալ պարզաբանում ներկայացուցած է եւ հրատարակած վերջինիս առնչուող գաղտնագերծուած փաստաթուղթը:

Ըստ այդմ նշելով, որ դեռ Նոյեմբերի ՕՆԻԿ Գասպարեան յայտարարած էր, թէ Չինուած ուժերու գլխաւոր շտաբի պետի պաշտօնին նշանակուած է 2020-ի Յունիս 8-ին, եւ արդէն Յունիս 12-ին Հայաստանի վարչապետին, իսկ քանի մը օր անց Նաեւ Անվտանգութեան խորհուրդին ներկայացուցած է տարածաշրջանի ռազմաքաղաքական իրադրութեան վերլուծութիւնը եւ զինուծի կարողութիւնները, Ան գրասենեակը այսօր՝ Ապրիլ 15-ին յայտնած է, որ Գասպարեանի նշանակման յաջորդած Ան-ի՝ Յունիս 19-ի նիստին ՕՆԻԿ Գասպարեան զեկուցողներու ցանկին վրայ չէ եղած (նիստին երկու զեկուցող եղած է):

Անդրադառնալով ՕՆԻԿ Գասպարեանի Նոյեմբեր 17-ի յայտարարութեան՝ պատերազմի 4-րդ օրը զայն կանգնեցնելու անհրաժեշտութեան մասին, Ան գրասենեակը ներկայացուցած է Անվտանգութեան խորհուրդի 2020-ի Սեպտեմբեր 30-ի նիստին Գասպարեանի զեկոյցին արձանագրուած որոշ հատուածներ. – «Պարոն վարչապետ, ըստ եւութեան, իրադրութիւնը մարտավարական առումով անփոփոխ է, այսինքն որեւէ առաջընթաց հակառակորդը չի ունեցել ... » աւելցնելով. « ... Ամէն դէպքում զօրքերը իրենց խնդիրը կատարում են, առաւօտեան մի հատ փոքր հակահարուած ձեռնարկեցինք Ջաբրայիլի ուղղութեամբ, յաջողութիւններ ունեցանք ... », եզրափակելով իր ելոյթը՝ վերջինս նշած է. – «Սա է իրավիճակը, շարունակում ենք մեր

խնդիրը կատարել ու մինչեւ վերջ շարունակելու ենք կատարել»: Սոյն պարզաբանման համաթեքսթով, Ան գրասենեակը ներկայացուցած է Նաեւ Անվտանգութեան խորհուրդի 2020-ի Օգոստոս 21-ի նիստի արձանագրութիւնը, ուր ՕՆԻԿ Գասպարեան մասնաւորապէս կ'ըսէ. «... Արեւելեան գործողութեան ուղղութիւնում ... եւ հիւսիսարեւելեան գործողութեան ուղղութիւնում մենք կարողանում ենք առկա ուժերով ու միջոցներով «ոչ մի քայլ յետ» սկզբունքով յետ մղել, ձախողել հակառակորդի յարձակումը եւ ջախջախել նրա խմբաւորումները, ... » աւելցնելով, որ՝ « ... Խնդիրների զգալի մասի լուծումը տեսնում ենք աշխարհագործի ստեղծման ու կայացման շրջանակներում ... »: «Սա արտայայտում է պարոն Գասպարեանի դիրքորոշումը ստեղծուած ռազմաքաղաքական իրավիճակի վերաբերեալ եւ առաւել ամբողջական է դարձնում վերջինիս մտեցումներն այս հարցում տուեալ պահի դրութեամբ», – ըսուած է Ան այսօրուայ յայտարարութեամբ: Յիշեցնենք, որ Գասպարեան Նոյեմբեր 17-ին յայտարարած էր, որ պատերազմի 4-րդ օրը Անվտանգութեան խորհուրդի նիստին ներկայացուցած է հայկական կողմի կորուստները եւ ստեղծուած իրադրութեան վերաբերեալ Չինուած ուժերու գնահատականը եւ առաջարկած երկու-երեք օրուայ ընթացքին անհրաժեշտ միջոցներ ձեռնարկել պատերազմը կանգնեցնելու համար:

COVID-19 HOTLINE

For emergencies and other concerns:

For Emergencies:	911
COVID-19 Response hotline:	(626) 247 - 4600
Website:	www.adlwd.org
Email:	covid19@adlwd.org

#StopTheSpread

The ADLP Western District Committee has formed a Task Force related to the ongoing Coronavirus Covid-19 Pandemic sweeping the globe in recent weeks.

This initiative is to help the Armenian community and population at large to obtain necessary information regarding the latest developments and recommendations regarding Covid-19 and make available advisory guidance regarding medical, financial and social problems created during these critical and difficult times.

Please visit our website at; adlwd.org or call our hotline number, **(626) 247-4600** and your inquiry will be directed to one of our volunteer professionals. We urge everyone to do their part to stop the spread of this virus. Please stay home, follow guidelines and stay safe.

Լուրեր Աշխարհէն

ԵՆԻՄԿ Քաղաքական Խումբերէն Ահկու Նիստին Զննարկուած Է Հայ Ռազմագերիներու Հարցը

Եւրոպայի Խորհուրդի Խորհրդարանական վեհաժողովի Պահպանողականներու եւ ռեֆորմիսթներու (բարեփոխիչներու) քաղաքական խումբի առաւօտեան նիստին քննարկուած է հայ ռազմագերիներու հարցը, ուր կային Նաեւ ատրպէյճանցիներ: Այդ խումբին մէջ նրանց թիւը մեծ է: Այս մասին յայտնած է ԵՆԻՄԿ-ի մէջ հայկական պատուիրակութեան ներկայացուցիչ Միքայէլ Մելքումեանը: «Մենք ներկայացրեցինք ստեղծուած իրավիճակը. նրանք ռազմագերիներ են, բայց, ըստ եւութեան, պատանդի կարգավիճակում են գտնուում, եւ այն իսպառաակ իրավիճակը, որ մտաւորապէս երկու հարիւրի մօտ գերիներ կան գերեվարուած, արագ

պետք է կարգաւորուի: Այսինքն՝ այն խնդիրը, որ Մարդու իրաւունքների Եւրոպական դատարանն ընդունել է այն փաստը, որ դա չի կատարուում, յստակ ներկայացուցեք քննարկման ժամանակ: Ընդամենը նրանց հակափաստարկն այն էր, որ նրանք ռազմագերիներ չեն, այլ ահաբեկիչներ: Այսինքն՝ այս քաղաքական խմբում իմ կողմից յստակ դրուեց այս հարցադրումը: Վաղը երեկոյեան, երբ պետք է լիազումար նիստում քննարկուի այս հարցը, մեզ համար ակնյայտ է, որ ատրպէյճանցիների միակ թեզն այն է, որ նրանք ընդամենը ռազմագերիներ չեն, այլ ահաբեկիչներ», - նշած է Մելքումեանը:

UNITED-AIO
UNITED ARMENIAN INTER-ORG PRESENTS

**Building Armenia Together:
Wiser & Stronger**

A VIRTUAL CONFERENCE

Diasporan Collaboration • Dynamic Speakers • High-Impact Solutions

JUNE 5, 2021

7AM - 3PM PDT
10AM - 6PM EDT
18:00 - 02:00 Yerevan Time

Join us as we identify challenges, propose solutions and build a new model for Diasporan engagement to meet the critical needs of Armenia.

REGISTER IN ADVANCE, SUBMIT PROPOSALS, AND LEARN MORE:

UNITEDAIO.ORG

News from Armenia & Artsakh

More than 10 foreign delegations expected to arrive for Armenian Genocide commemoration events

The Armenian Genocide 106th anniversary commemorative events will begin in Armenia on April 21st. On that day, an exhibition honoring the families of Armenian Genocide survivors will be opened at the Armenian Genocide Museum-Institute and will run until September. Prime Minister Nikol Pashinyan's chief advisor Arayik Harutyunyan, announcing the events, told a news conference that the Armenian National Philharmonic Orchestra and the Armenian State Academic Choir, conducted by Eduard Topchyan, will perform Verdi's Requiem at 23:00, April 23 at the Tsitsernakaberd Memorial in Yerevan as part of the Trilogy of Remembrance events. Then, at midnight, the Armenian National Chamber Orchestra and the Hover State Chamber Choir will perform Mozart's Requiem at the Komitas Chamber Music House. The concert will be conducted by Alexander Iradyan. "At 19:15, April 24, the Armenian State Symphony Orchestra, the Armenian State Chamber Choir and the Yerevan

State Chamber Choir, conducted by Robert Mlkeyan, will perform Tigran Mansurian's Requiem at the K. Demirchyan Sports and Concert Complex. The attendance of the diplomatic corps is planned for this event. The concert will take place under the patronage of Prime Minister Nikol Pashinyan," Harutyunyan said. Also on April 24, the Endangered Heritage exhibition will be opened at the Yerevan City Hall building. The exhibition will be dedicated to the issue of preservation of historic-cultural, religious monuments and other works of art in Artsakh, the Foreign Minister Ara Aivazian's advisor Marta Aivazian said. Asked to specify the list of foreign delegations that are expected to arrive for the April 24 commemoration events, Marta Aivazian said they are still working in this direction. More than 10 foreign delegations from various countries have confirmed participation as of this moment. Arayik Harutyunyan added that rather high-ranking delegations are expected.

Diaspora News

Armenian Genocide commemoration events in Iran to kick off on April 23

This year the number of participants of the Armenian Genocide commemoration events in Iran will be limited due to the coronavirus pandemic, representative of the Armenian Diocese of Tehran Alex Karapetyan, who is also the chair of the central committee for the 106th anniversary of the Armenian Genocide, told Armenpress, noting that the commemoration events are being adjusted to the situation in the country. "This year we will not be able to hold peoples events because of the pandemic, the gatherings are banned, schools are operating online. We adjust the works with the current situation. This year the events will launch on April 23. A candlelight vigil in memory of the Armenian Genocide victims will be held that day, however, everyone will do that at home. This ceremony will be broadcast on social media, we will try to spread it in order to make it available for the broad public", Alex Karapetyan said. On April 24 there will be an event near the Monument of Martyrs where the people will lay flowers for the memory

of the victims. Again there will be limited number of participants. The event will be broadcast live on social media. "Remarks will be delivered during this event. At the end of the program there will be a declaration in Persian. Our statement will focus on Turkey's expansionist policy and the threat coming from that country to the countries of the region", Karapetyan said. In addition to these main events, more than 20 Armenian organizations in Iran will hold their April 24-related programs.

COVID-19 vaccinations launch in Artsakh

Vaccinations against COVID-19 have launched in Artsakh, the ministry of healthcare reported. Vaccinations are carried out with the Russian Sputnik V and the British AstraZeneca vaccines. The ministry advised the targeted groups, in particular, the healthcare workers, people aged over 65, those having chronic diseases and those wishing to be vaccinated to apply to the ministry's Epidemiology and Hygiene Center SNCO.

THE ARMENAGAN-HOVSEPIAN NY/NJ CHAPTER OF THE ARMENIAN DEMOCRATIC LIBERAL PARTY

Sponsors

AN INTERVIEW WITH HISTORIAN AND DIPLOMAT PROFESSOR GERARD JIRAIR LIBARIDIAN

POST-WAR POLITICAL THINKING Where Do We Go from Here?

Interviewer

PROFESSOR SHAHÉ NAVASART SANENTZ
SATURDAY, MAY 15, 2021
 12 NOON – 1 PM (NY TIME) A LIVE WEBINAR IN ENGLISH
 For additional information: adlnynj@gmail.com
 Call: 737-ADL-NYNJ 737-235-6965

Canada's Alberta Province recognizes Armenian Genocide

Canada's Alberta Province has unanimously adopted a law on recognition of the Armenian Genocide and other genocides, ARMENPRESS reports the Armenian National Committee of

Canada informs. According to the law, April has been declared in the province Genocide Remembrance, Condemnation and Prevention Month.

The Armenian National Committee of Canada expressed gratitude to Alberta's premier Jason Kenney and all the members of the legislative for the principled position and their unwavering commitment to justice and truth.

APRIL 24TH COMMUNITYWIDE EVENTS

#YES IT'S GENOCIDE

End Denial of The Armenian Genocide
Sign Here: YesItsGenocide.org

#YesItsGenocide

All COVID-19 protective measures will be strictly enforced including face coverings.

FRIDAY, APRIL 23, 2021

ՄՐԲՈՑ ՆԱՀԱՏԱԿԱՑ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ
ՉՕՆՈՒԱԾ ՄԲ. ՊԱՏԱՐԱԳ

MEMORIAL SERVICE | 7PM

St. Leon (Srbots Ghevontians) Armenian Cathedral
3325 North Glenoaks Blvd., Burbank, CA

**ARMENIAN GENOCIDE COMMEMORATIVE
CANDLELIGHT VIGIL | 6 PM**

Glendale City Hall, 613 East Glendale Ave., Glendale CA
Organized by the United Young Armenians

SATURDAY, APRIL 24, 2021

**RELIGIOUS CEREMONY AND
PLACEMENT OF FLOWERS | 10 AM - 6 PM**

Montebello Armenian Genocide Monument
901 Via San Clemente, Montebello, CA
Organized by the UACLA

MARCH FOR JUSTICE | 10 AM

Armenian Genocide Memorial Square, Hollywood, CA
Organized by the United Young Armenians

PROTEST | 12 PM

The continued Genocide of the Armenian People
Turkish Consulate, 8500 Wilshire Blvd., Beverly Hills, CA
Organized by the AYF West

AGC VIRTUAL PROGRAM | ALL DAY

Watch on Armenian Local Channels and Social Media

**ՌԱՄԿԱՎԱՐ
ՄԱՍՈՒԼ**
Պաշտօնական Լրատու

Կարդացե՛ք եւ Տարածեցե՛ք
ՌԱՄԿԱՎԱՐ ՄԱՍՈՒԼ-ը
www.ramgavar.am

Կարդացե՛ք եւ տարածեցե՛ք
«Նոր Օր»
շաբաթաթերթը

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԱՃԴ

Նոր Օրի էլեկտրոնային տարբերակը կարդալու համար կարելի է այցելել՝

noror.org

Կամ գտնել մեզի մեր ֆեյսպուքի էջին վրայ՝

www.facebook.com/norornews/

«Նոր Օր»ի Յայտարարություն

«Նոր Օր»ը ՌԱԿ Արեւմտեան ԱՄՆի Շրջանային Վարչության պաշտօնաթերթն ըլլալով կը յարգէ բազմակարծութիւնը եւ խօսքի ազատութիւնը:

«Նոր Օր»ը միաժամանակ իրեն իրաւունք կը վերապահէ կարգ մը գրութիւններու տեղ չտալ, եթէ անոնք չեն համապատասխաներ լրագրութեան միջազգայնօրէն ընդունուած հիմնական օրէնքներուն եւ խիստ հակասութեան մէջ կը գտնուին ՌԱԿ-ի գաղափարախօսութեան հետ:

Կը յիշեցնենք նաեւ թէ՛ թերթիս մէջ տպուած կարգ մը յօդուածներու արտայայտած միտքերն ու գաղափարները անպայմանօրէն չեն արտայայտեր ՌԱԿի տեսակէտը: